

**ORTAOKUL MÜZİK ÖĞRETİM
PROGRAMLARINDA MÜZİKSEL ALGI VE
BİLGİLENME ÖĞRENME ALANI
KAZANIMLARININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE
GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ**

Betül GÜVEN
Yüksek Lisans Tezi
Danışman: Prof. Dr. Emel Funda TÜRKMEN
Ağustos, 2020
Afyonkarahisar

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANASANAT DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

ORTAOKUL MÜZİK ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA
MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİLENME ÖĞRENME ALANI
KAZANIMLARININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE
GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Hazırlayan
Betül GÜVEN

Danışman
Prof. Dr. Emel Funda TÜRKMEN

AFYONKARAHİSAR 2020

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum **“Ortaokul Müzik Öğretim Programlarında Müziksel Algı Ve Bilgilenme Öğrenme Alanı Kazanımlarının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi”** adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça’ da gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

20.08.2020

Betül GÜVEN

TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI

ÖZET

ORTAOKUL MÜZİK ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİLENME ÖĞRENME ALANI KAZANIMLARININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Betül GÜVEN

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANASANAT DALI

Ağustos, 2020

Danışman: Prof. Dr. Emel Funda TÜRKMEN

Bu araştırmada, Ortaokul Müzik Ders Programında Yer Alan Müziksel Algı ve Bilgilenme Öğrenme Alanına yönelik kazanımlar, öğretmen görüşleri açısından incelenmiş, araştırmaya katılan öğretmenlerin öğrenme alanına yönelik kazanımlarla ilgili öneri ve düşünceleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Böylece müzik derslerinin önemli bir boyutunu oluşturan Müziksel Algı ve Bilgilenme öğrenme alanına yönelik olarak programda yer alan kazanımların uygulanabilirliği tespit edilmeye ve eğitim öğretim süreci içerisinde etkili bir şekilde kullanımının mümkün olup olmadığı anlaşılmaya çalışılmıştır.

Araştırma kapsamında programda yer alan kazanımlar incelendikten sonra geliştirilen görüşme formu, araştırmaya katılmak isteyen müzik öğretmenlerine gönderilmiş verdikleri yanıtlar doğrultusunda elde edilen veriler işlenip tablolar haline getirilerek işlenmiş ve buradan bulgu ve yorumlara ulaşılmıştır.

Araştırma nitel araştırma yöntemlerine dayalı olarak ve tarama modeline göre yürütülmüştür. Görüşme yoluyla toplanan veriler ışığında yorumlanarak sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda müzik öğretim programında yer alan kazanımlar öğretim ilke ve teknikleri açısından uygun bulunmuş bununla birlikte tekrar gözden geçirilmesinin yararlı olacağı kanısına varılmıştır. Ayrıca, teze konu olan öğrenme alanına yönelik programda, kazanımın güclüğü ve yeterli etkinlik yapılması açısından ayrılan sürenin oranının yetersiz olduğu, kazanımlardaki sıralamasının aşamalı olması gerektiği ve bir önceki kazanımla bağlantılı olmasının uygun olacağı, sınıf düzeyleri açısından yeniden gözden geçirilmesi ve geliştirilmesi gerektiği, soyut bilgi ve temel becerileri içermesi nedeniyle oldukça zor bir öğrenme alanı olduğu, farklı materyal ve araçların kullanımına uygun olduğu gibi bazı bulgulara ulaşılmıştır.

Araştırmanın, benzer çalışmalara katkıda bulunacağı ve öğretmenlerin kazanımlarla ilgili çalışmalarını destekleyeceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Müzik eğitimi, müzik eğitim türleri, müzik eğitiminin öğretim yöntemleri.

ABSTRACT

THE EVALUATION OF MUSICAL PERCEPTION AND INFORMATION LEARNING AREA ACQUISITIONS IN SECONDARY SCHOOL MUSIC EDUCATION CURRICULUM ACCORDING TO EDUCATORS' VIEWS

Betül GÜVEN

**AFYON KOCATEPE UNIVERSITY
INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF MUSIC**

August, 2020

Advisor: Prof. Dr. Emel Funda TÜRKMEN

In this study, learning outcomes towards musical perception and acknowledgement in Secondary School Music Curriculum were examined in terms of teachers' opinions, suggestions and thoughts of the teachers participating in the research about the learning outcomes in the field of learning were tried to be determined. Thus, it was tried to determine the applicability of the acquisitions included in the curriculum regarding the Musical Perception and Acknowledgement which is an important aspect of music lessons, and it was tried to be understood whether it is possible to use effectively in the education process.

Within the scope of the research, the scale, which was developed after examining the learning outcomes in the curriculum, was process in the form of tables in line with the responses sent to the music teachers who wanted to participate in the research, and findings and comments were reached from there.

The research was carried out according to the screening model and the results were reached by interpreting the data collected through interviews. As a result of the research, the learning outcomes in the music curriculum were found appropriate in terms of teaching principles and techniques, but it was concluded that it would be beneficial to review them. In addition, in the curriculum for the learning area subject to the thesis, some findings such as the rate of time allotted for activities is insufficient in terms of the difficulty of learning outcome and sufficient efficiency, the ranking in the learning outcomes should be phased out and it would be appropriate to relate to the previous learning outcome, it needs to be reviewed and improved in terms of grade levels, it is a very difficult learning area because it contains abstract knowledge and basic skills, and it is suitable for the use of different materials and tools were reached.

The research is thought to be contributive to similar studies and supportive to other teachers' studies about learning outcomes.

Keywords: Music education, types of music education, music education teaching methods.

ÖN SÖZ

Araştırmanın planlaması ve gerçekleşmesi aşamasında, başlangıcından sonuçlandırmasına kadar vermiş olduğu akademik desteğiyle bu süreci kolaylaştıran, bana yol gösteren, sabrını ve desteğini, güvenini her zaman hissettiğim, değerli danışman hocam sayın Prof. Dr. Emel Funda Türkmen'e, derslerini aldığım dönemlerde deneyimlerinden yararlanma fırsatına sahip olduğum, bana emeği geçen sayın Prof. Dr. Uğur Türkmen'e, çalışmam boyunca desteğini esirgemeyen sayın Okt. Fakı Can Yürük'e, Anıl Yürük ve Didem Karabaş'a, yaşamım boyunca en büyük güç ve manevi desteğini esirgemeyen annem, babam ve kardeşlerime teşekkürlerimi sunarım.

Betül GÜVEN
2020, Afyonkarahisar

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
YEMİN METNİ.....	ii
TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÖN SÖZ	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar LİSTESİ	ix
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM ARAŞTIRMANIN İÇERİĞİ

1. EĞİTİM VE SANAT EĞİTİMİ.....	3
2. MÜZİK EĞİTİMİ	7
2.1. MÜZİK EĞİTİM TÜRLERİ	11
2.1.1. Genel Müzik Eğitimi	12
2.1.2. Amatör\Özengen Müzik Eğitimi	13
2.1.3.Mesleki Müzik Eğitimi	14
2.2. MÜZİK EĞİTİMİNİN ÇOCUK GELİŞİMİNDEKİ ÖNEMİ	15
3. ORTAOKUL MÜZİK EĞİTİMİ.....	17
3.1. ORTAOKUL MÜZİK DERSİ GENEL AMAÇLARI	17
3.2. ORTAOKUL MÜZİK DERSİ PROGRAMINDAKİ ÖĞRENME ALANLARI ..	18
3.2.1. Öğrenme Alanları.....	19
3.3. ORTAOKUL MÜZİK DERSİ PROGRAMI KAZANIMLARI	21
4. MÜZİK EĞİTİMİNDE ÖĞRETİM YAKLAŞIMLARIN MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİLENME ÖĞRENME ALANI İLE ETKİLEŞİMİ	22
4.1. ÉMİLE JACQUES DALCROZE	23
4.2. CARL ORFF	24
4.3. ZOLTÁN KODÁLY	25

İKİNCİ BÖLÜM İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

1. TEZLER.....	27
2. MAKALELER.....	28

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM ORTAOKUL MÜZİK DERS PROGRAMLARINDA YER ALAN MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİLENME ÖĞRENME ALANINA YÖNELİK KAZANIMLARIN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ ÜZERİNE ARAŞTIRMA

1. ARAŞTIRMANIN PROBLEM CÜMLESİ	30
2. ARAŞTIRMANIN ALT PROBLEMLERİ.....	30
3. ARAŞTIRMANIN AMACI	30
4. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	31

5. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI	31
6. ARAŞTIRMANIN SAYILTI LARI.....	31
7. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	31
7.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ	32
7.2. ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ	32
7.3. VERİ ANALİZ YÖNTEMİ	33
7.4. VERİLERİN TOPLANMASI VE İŞLENMESİ	34
8. ARAŞTIRMANIN BULGULARI	34
8.1. BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM.....	35
8.2. İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM	48
8.3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM.....	52
SONUÇ VE ÖNERİLER	59
KAYNAKÇA.....	61
EKLER	63
ÖZGEÇMİŞ	65

TABLÖLAR LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Tablo 1. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı	32
Tablo 2. Katılımcıların Görev Sürelerine Göre Dağılımı	32
Tablo 3. Katılımcıların Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı	33
Tablo 4. Katılımcıların “Araştırmanın Konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik kazanımların öğretim ilke ve teknikleri açısından uygun buluyor musunuz?” Sorusuna İlişkin Görüşleri.....	35
Tablo 5. Katılımcıların “Araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik kazanımları öğretim ilke ve teknikleri açısından uygun buluyor musunuz?” Sorusuna İlişkin Yorumları	36
Tablo 6. Öğretim Programı’nın 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar Öğrenme Alanları ve Süreleri	37
Tablo 7. Katılımcıların, , “Araştırmanın Konusunu oluşturan alanına yönelik programda ayrılan sürenin oranı sizce yeterli midir?” Sorusuna İlişkin Görüşleri	38
Tablo 8. Katılımcıların, , “Araştırmanın Konusunu oluşturan alanına yönelik programına ayrılan sürenin oranı sizce yeterli midir?” Sorusuna İlişkin Yorumları	38
Tablo 9. Katılımcıların, “Müzik öğretim programında müziksel algı ve bilgilenmeye yönelik kazanımların dersi planlamada etkili olduğunu düşünüyor musunuz?” Sorusuna İlişkin Görüşleri.....	39
Tablo 10. Katılımcıların, “Müzik öğretim programında yer alan müziksel algı ve bilgilenmeye yönelik kazanımların dersi planlamada etkili olduğunu düşünüyor musunuz?” Sorusuna İlişkin Yorumları	40
Tablo 11. Katılımcıların, “Derslerinizin işleniş sürecinde kazanımlardan yararlanıyor musunuz?” Sorusuna İlişkin Görüşleri.....	41
Tablo 12. Katılımcıların, “Derslerinizin işleniş sürecinde kazanımlardan yararlanıyor musunuz?” sorusuna ilişkin yorumları.....	42
Tablo 13. Katılımcıların, “Araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik kazanımları öğrencilerin sınıf düzeyleri açısından uygun buluyor musunuz?” Sorusuna İlişkin Görüşleri.....	43
Tablo 14. Katılımcıların, “Araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik kazanımları öğrencilerin sınıf düzeyleri açısından uygun buluyor musunuz?” Sorusuna İlişkin Yorumları	43
Tablo 15. Katılımcıların, “Araştırmanın Konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik etkinlikleri planlar ve uygularken kullandığınız araç ve gereçler nelerdir?” Sorusuna İlişkin Yorumları	44
Tablo 16. Katılımcıların, “Araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik kazanımların öğrenci merkezli etkinliğe dönüştürülmesi konusunda yaşadığınız zorluklar var mıdır?” Sorusuna İlişkin Görüşleri.....	46
Tablo 17. Katılımcıların, ““Araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik kazanımların öğrenci merkezli etkinliğe dönüştürülmesi konusunda yaşadığınız zorluklar var mıdır?” Sorusuna İlişkin Yorumları	47
Tablo 18. Katılımcıların, “Araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik hazırlanmış kazanımlar öğrencilerinizin müzikal gelişimi açısından uygun olduğunu düşünüyor musunuz?” Sorusuna İlişkin Görüşleri.....	48

Tablo 19. Katılımcıların, “Araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik hazırlanmış kazanımlar öğrencilerinizin müzikal gelişimi açısından uygun olduğunu düşünüyor musunuz?” Sorusuna İlişkin Yorumları	49
Tablo 20. Katılımcıların, “Araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik kazanımların öğrencilerinizin bu alanla ilgili almalarını gerekli bulduğunuz temel bilgi ve becerileri edinmelerinde yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?” Sorusuna İlişkin Görüşleri.....	50
Tablo 21. Katılımcıların, “Araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik kazanımların öğrencilerinizin bu alanla ilgili almalarını gerekli bulduğunuz temel bilgi ve becerileri edinmelerinde yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?” Sorusuna İlişkin Yorumları	51
Tablo 22. Katılımcıların, “Araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik kazanımların sınıf içerisinde etkinliğe dönüştürülmesi konusundaki düşünceleriniz nelerdir?” Sorusuna İlişkin Yorumları.....	52
Tablo 23. Katılımcıların, , “Araştırmanın Konusunu oluşturan öğrenme alanı ile ilgili programda yer alan kazanımlarla ilgili önerileriniz nelerdir?” Sorusuna İlişkin Yorumları	55

GİRİŞ

Müzik dersi, örgün eğitim sürecinde ilk ve ortaokul düzeyinde zorunlu, lise düzeyinde ise seçmeli olarak yürütülen bir derstir. Bu dersler bakanlığın belirlediği öğrenme alanları dikkate alınarak çok yönlü bir şekilde verilmekte, öğrencilerin müzikle ilgili bilgi ve becerilerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar daha bilinçli ve her yönü dikkate alınarak gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır.

Müzik eğitimi dört öğrenme alanına yönelik olarak planlanmakta ve yürütülmektedir. Bu dört alan müziğin öğretilmesinde temel bilgi ve becerileri kapsayan çalışmalarında planlamasında ve verilecek eğitimde eksik bir yan kalmamasında önemli bir yere sahiptir. Bu öğrenme alanlarına yönelik olarak düzenlenen kazanımlar öğretimin yürütülmesini ve aşamalı bir şekilde verilmesini sağlama amacını taşımaktadır.

Bu araştırma, ortaokul müzik ders programında yer alan müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik kazanımların etkinliğini ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu öğrenme alanının, müzikle ilgili temel bilgi ve becerilerin edinilmesi açısından öğretim programındaki yeri oldukça önemlidir ve aşamalı bir şekilde verilmesi gerekmektedir. Bu nedenle öğretim programı ve kılavuz kitaplarda yer alan kazanımların uygunluğunun sınanması ve dikkati çeken hususlarda gerekli bilgilerin toplanarak söz konusu kazanımların yeniden yapılandırılması veya düzenlenmesi önemli bir görevdir. Bu amaçla yapılan çalışmada müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik öğretmen görüşlerinin ortaya konularak, çalışmaların geliştirilmesi hedeflenmiştir.

Araştırma müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik öğretmen görüşlerini ele alması ve çeşitli yönlerini ortaya koyması bakımından önem taşımaktadır. Araştırmada 40 katılımcı ile görüşülmüştür.

Araştırmada, görüşlerine başvurulmuş katılımcıların “müziksel algı ve bilgilenme” öğrenme alanı ile ilgili olarak etkinliklerde yer alma ve uygulanma sürecine yönelik düşüncelerinin ortaya konulması arzu edilmiştir. Katılımcıların dile getirdikleri hususlar arasında araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına ayrılan sürenin yetersiz oluşu başta gelmektedir. Katılımcıların büyük bir çoğunluğunun kazanımları öğretimi ilke ve teknikleri açısından uygun bulunduğu belirtilmiş olması önemli bir bulgu

niteliğindedir. Ayrıca programda yer alan kazanımların öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda güncellenmesi gerektiği ve kazanımlarda yer alan etkinliklerin içeriklerinin çoğaltılması ve sınıf seviyelerine göre düzenlenmesi gerektiği bulguları tespit edilmiştir. Çalışmanın müzik eğitimcilerine katkıda bulunması ve adı geçen öğrenme alanına yönelik çalışmaların planlanmasında yol gösterici olması arzu edilmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN İÇERİĞİ

1. EĞİTİM VE SANAT EĞİTİMİ

Eğitimin yaşamın başladığı andan bittiği ana kadar devam eden bir süreç olarak görülmekte, insanın yaşamının başından sonuna değin öğrendiği sonucunu da ortaya koymaktadır. Ayrıca örgün ve örgün olmayan boyutlarıyla eğitim her bireyin hayatta varlığını sürdürebilmesi için de gerekli bir davranış edinme ve öğrenme işlemlerini de içerisine alması açısından değerli bir süreçtir.

Eğitim, kültürün ve bilginin yeni kuşaklara aktarılması; bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor gelişme ve başarının artırılması; potansiyel yetenek gelişiminin ve olgunluğunun sağlanması; kişilik gelişimi ve çevreye uyumunun sağlanması gibi pek çok amacı barındırır. (Kaplan, 1998:14) bir başka deyişle eğitimin içerisinde bireyin bütün yönlerinin geliştirilmesi için yapılan çalışmalar bulunmaktadır. Bir süreç olarak ifade edilen eğitime yönelik birçok tanım yapılmıştır.

Eğitim tanımlarına bakıldığında, bireye olumlu davranışlar kazandıran, onu bir mesleğin bilgi, beceri ve teknikleri ile donatan, bireyi daha üretken kılan, ham maddesi insan olan bir süreç olarak ifade edildiği görülür (Adem,1995). Bir başka tanımda ise, birey olarak insanın doğal, toplumsal ve kültürel bir çevrede doğduğu, insanın doğal, toplumsal ve kültürel bir “Varlık” olmasının onun yaşadığı bu çevreyi, aklını, duygularını, duyularını vb. diğer özelliklerini kullanmasına bağlı olduğu vurgulanmaktadır. Bu bir anlamda insanın yaşadığı çevre ile etkileşim sürecine girmesi ve olgunlaşması anlamına gelmekte ve olgunlaşma süreci ile birlikte insanın; kendini, kendi kültürel, bilimsel ve teknolojik evrenini yaratma çabası içerisinde bulunduğu ifade edilmektedir. Bunun sebebinin ise insanın, yaşamını devam ettirmek, geliştirmek, sağlıklı, dengeli, uyumlu olmak, yeteneklerini harekete geçirmek, kendini tanımak, gerçekleştirmek ve aşmak gereksiniminden kaynaklandığı belirtilmiştir (Adıgüzel, 1993).

Bir başka deyişle eğitim yoluyla becerilerini, yeteneklerini kendisine hizmet edecek şekilde geliştirmesi ve kendi yaşam konforunu arttırması ya da arttıracak olması da eğitimin bir neticesi olarak düşünülebilir. Nitelikli bir eğitim sayesinde bireylerde tutum ve davranışlarında ve yapabilme, becerebilme gibi edim gücünde yani insanın her

yönünde olumlu gelişmeler meydana gelir. Bireyin gelişimi, toplumun gelişimini sağlar. Böylelikle bireylerin eğitim yoluyla daha sağlıklı, etkili ve verimli olmaları beklenir ve dolayısıyla toplum da bundan etkilenir.

Eğitimin toplumsal yapı içerisinde oldukça önemli işlevleri bulunmaktadır. Toplumı oluşturan bireylerin gelişimi, toplum yapısına uygun olarak yetiştirilmeleri ve yararlı bireyler olmaları eğitim yoluyla sağlanmaktadır. Ergün (2000)'e göre eğitim toplumun sosyal kurumlarından biridir. Çocuğun bir aile içerisinde doğması ile birlikte belirli bir sosyal tabakanın dilini ve görgü kurallarını öğrenmesi de birlikte olur. İçerisinde bulunduğu aile ortamı, okul ortamı onun kişilik ve davranışlarının oluşmasında önemli bir yere sahiptir. Çocukluk yaşlarından itibaren girdiği arkadaş çevreleri oyun grupları vb sosyal ortamlar ile sosyalleşir. Çevresinin kültürel yaşamına dâhil olarak kültür ürünlerinden yararlanır ve etkilenir. İşte içinde yaşanan bu ortamların, çocukları ve gençleri hayatın amacı, ön yargıları ve değer hükümleri, tutumlar, vaziyet alışlar, bütün düşünce ve davranış yönlerinden etkilediğini, yönlendirdiğini ve kalıplaştırdığını belirtir.

Hesapçıoğlu'na göre (2008) bir toplumda, eğitimin yerine getirmesi gereken önemli görevleri vardır. Buna dayalı olarak eğitimin işlevleri, bir toplumda eğitimin amaçları ile bağlantılı olup onun tarafından biçimlenir ve amaçlara göre işlevleri de değişir. Ayrıca her toplumda eğitimin değişmeyen genel işlevleri olduğunu belirtir ve eğitimin toplumsal işlevinin, toplumun sürekliliğini ve gelişimini sağlayacak, uyumlu bireyler yetiştirmek olduğunu belirtir. Eğitim sanat alanında da oldukça önemli bir yere sahiptir. Sanat alanındaki eğitim çalışmaları oldukça küçük yaşlardan itibaren başlanmalı ve ilerleyen dönemlerde de aralıksız devam etmektedir. Bu süreklilik sanatsal gelişimin gereğinden kaynaklanmaktadır.

Uçan(2001:177), bireyleri ve toplumları biçimlendirme, yönlendirme, değiştirme, dönüştürme, geliştirme ve yetkinleştirmede en etkili sürecin eğitim olduğunu belirtir. Çağdaş eğitimi de sanat eğitimi, bilim eğitimi ve teknik eğitim ile bunları birbirleriyle buluşturan, bağdaştıran, birleştiren, kaynaştıran tamamlaştıran ve bütünleştiren felsefe eğitiminin bir bileşimi olarak görür. Bu bağlamda çok yönlü, çok boyutlu bir bütün olan çağdaş eğitimin dört ana bileşeninden birini sanat eğitiminin oluşturduğunu vurgular.

Bu görüşlere dayalı olarak eğitim biçimlendiren, değiştiren ve yetkinleştiren bir süreç olarak görülmekte, çağdaş eğitimin birçok boyutu olduğu anlaşılmaktadır. Sanat eğitimi ise önemli bir eğitim alanı olarak karşımıza çıkmakta, çağdaş eğitimin önemli bir parçası ve tamamlayıcısı olarak görülmektedir. Eğitimin, her alana ve dala yönelik olabileceği anlaşılmakta, toplumsal yaşam içerisinde her etkinliğin ve çabanın bir eğitimine rastlanabileceği ve bu alanlara yönelik yapılan çalışmaların sistemli bir hale getirilebileceği dile getirilmektedir. Sanat da eğitimi oldukça küçük yaşlardan itibaren başlayan bir alandır ve bilinçli ya da bilinçsizce olsun sanatla uğraşan bireylerin çok küçük yaşlardan itibaren yoğun bir ilgi ile yetenek olarak adlandırılan eğilimlerini geliştirmeye başladıkları ya da eğitildikleri gözlenir.

Sanat insan doğasının bir gereği gibi düşünülür. Toplumsal yaşamın en önemli boyut ve unsurlarından biri olması insan olmasından ve varlığını temsil niteliği taşımasından kaynaklanır. Bu nedenle insan yaşamında formal bir sanat eğitimi olmadığını düşünsek bile sanatsal belirtilerin amatörce veya spontane bir şekilde, insanın doğasından kaynaklanan bir içtepi olarak kendini farklı alanlarda gösterebileceği vurgulanır (Artut, 2004). Bir başka deyişle sanat her insanın yaşamında, çocukluğundan ileriye yaşlarına kadar, pek çok işleve sahip olarak yer edinir. Sanat, toplumsal kültürünün bir parçasını oluşturur ve yaşam biçimini de şekillendirir. Bu açıdan gerek aile ve yakın çevresinde gerekse okul ve daha uzak çevresinde kültürel unsurlar arasında sanat yerinin alarak bireyin yaşamının bir parçası olur. Bu özelliği sanatın eğitimi de gerekli ve zorunlu kılar. Ayrıca her bireyin sanatsal eğilimleri de farklı olacağından bu eğilimleri karşılayacak türden eğitimin verilmesi bireyin ve dolayısıyla toplumun sağlığı açısından önemlidir.

San (1983), XX. Yüzyılın başından bu yana sanat eğitim kavramının, genel anlamda, güzel sanatların tüm alanlarını ve biçimlerini içine alan, okul içi ve okul dışı yaratıcı sanatsal eğitimi tanımladığını belirtmektedir. Dar anlamda ise okullardaki ilgili bölüm ve sınıflarda bu alana ilişkin olarak verilen dersleri kapsadığını, yaygın ve tümel anlamında kullanıldığı özellikle belirtilmedikçe sanat eğitiminin daha çok plastik sanatlar alanında verilen eğitim biçiminde anlaşıldığını, her iki durumda da yetişkin eğitiminden çok, yetişmekte olanların genel eğitim süreci içinde ele alındığını söylemektedir.

“Sanat eğitiminin amacı ve sonucu belli olan, bireyin çevre ile birlikte gelişim sağlandığı özgün bir süreçtir. Sanat eğitici, neleri, ne şekilde, niçin öğreteceğini, bu öğretimden beklentileri daha önceden tasarlayıp belirleyebilecek düzeyde yetkinliğe ve olgunluğa sahip olmalıdır. Bütün bu süreç içindeki modern sanat eğitiminde ödüllendirme ve motivasyon, kişilerin çalışma azim ve kararlılığını yeniden ateşleyerek çoğaltabilir. İşe, hayata ve faaliyetlere yeni bir gözle bakışı daha zengin ve anlayışlı kılabilir” (Gümüş, 1999). Sanatın hangi dalı ya da alanı olursa olsun bireylerin ve toplumun pek çok yönünü beslediği ve geliştirdiği birçok sanat ve bilim insanı tarafından dile getirilmektedir. Bu görüşlere bakıldığında sanatın bazı işlevleri olduğu ve bu işlevleri yerine getirdiğinde amacına ulaştığı görülür. Sanat eğitiminin işlevleri ise şöyle sıralanmıştır:

Yaratıcılığını geliştirmek, araştırmacı, inceleyici, sorgulayıcı bir kimlik kazandırmak, entelektüel, kültürel bakış açısını geliştirmek, kendine olan güven duygusunu kazandırmak, kendini tanımlamasını olanaklı kılmak, analitik düşünme becerisinin gelişimini sağlamak, eleştirel bakış açısı ve sezgi gücünün gelişimini sağlamak, sanatsal sorunları çözebilme becerisini kazandırmak, görme becerisi, olasılıkları tahmin edebilme gücünün kazandırılması, sağlıklı düşünce ve kişilik gelişiminin oluşması, taklit ve kopyacılıktan uzak özgün ve yaratıcı bir anlayış, teknik bilgi ve beceri kazandırmak, manevi (tinsel), duyuşsal, bilişsel, algısal gücünün gelişimine olanak sağlamak, sorunlarıyla başa çıkabilme, deşarj olabilme gücünün, ortamının yaratılması, sosyal ve duygusal gelişimine katkıda bulunmak (Artut, 2004).

Bu işlevler incelendiğinde sanatın bireylerin tutum ve davranışlarından düşünce biçimlerine ve estetik anlayışlarına kadar pek çok yönlerini beslediği anlaşılmaktadır. Sanatın hangi dalı olursa olsun aynı etkilerin geçerli olduğunu söylemek hiç zor değildir ve sanat eğitimi bu işlevlerin yerine getirilmesinde önemli bir eğitim alanı olmuştur. Sanatın bir başka yönü ise eğlence dinlence alanı olmasıdır. Özsoy’a (2007: 19) göre, sanat, her yeni kuşağı bir önceki kuşağa bağlayan, dolayısıyla insanlığın sürekliliğini sağlayan önemli alanlardan biridir. Sanat yoluyla insanların, zengin ve farklı düşünme alışkanlıkları kazandığını, cesaretine esin kaynağı bulduğunu dile getirir. Ayrıca ona göre sanat, özel günleri, kutlamaları zenginleştiren, üzüntülere karşı bizleri dayanıklı kılan bir güce sahiptir ve keşfetmenin, keyif ve hazzın yegâne kaynağı olduğunu düşünür. Hayallerin yenilenmesinin de sanat sayesinde olduğunu, bizim ve gelecek

kuşakların belleğini meşgul ederek, kendimizle ve duygularımızla baş başa kalmamızı sağladığını belirtir.

Aydoğan (2007: 16) ise yukarıda sıralanan görüşlerden farklı olarak sanatın bir başka yönünü daha dile getirir: Toplumsal ilişkilerimizin sanatla güçlendiğini, sanatla güzelleştiğini, sanatın, toplumu oluşturan insanları birbirine yakınlıştırdığını, kaynaştırdığını, dostluk duygusunu pekiştirdiğini, insanı duyarlı kıldığını ve yücelttiğini belirtir. Bir ülkenin uygarlıkta ulaştığı düzeyin de sanatta ulaştığı düzeyle ölçüldüğünü vurgular.

Sanat eğitimi küçük yaşlarda başlaması gereken bir eğitimidir ve asıl amacı her sanat eğitimi alan bireyin eğitimini aldığı sanatı meslek olarak seçmesi değildir. Her meslekten her yaştan ve her bireye yöneliktir. Bununla birlikte sanat eğitimi, yanlış ve yaygın bir kanıyla yalnızca yetenekli öğrencilere yönelik bir eğitim olarak düşünülmekte, bu şekilde yaklaşıldığında, yeteneği olmadığı düşünülen çocukların, kişilik gelişimleri üzerinde sanatın sağlayacağı olumlu katkıların gerçekleşmemesine yol açan ortamlar oluşabilmektedir. Sanatın bir dalında eğitim alan birey estetik bir bakış açısı edinirken, görsel, işitsel vb. yönlerini geliştirir ve birçok değerle donatılır (Yılmaz, 2007: 17-18).

Bütün bu görüşler dikkate alındığında sanatın eğitsel, kültürel, toplumsal, bireysel işlevleri olduğu ve bireylerin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel yönlerini geliştirdiği söylenebilir. Genelden özele bir yaklaşımla irdelendiğinde sanat kültürün bir unsurudur ve sanatı oluşturan unsurlar arasında edebiyattan, müziğe, resimden heykele ve dansa birçok dalın olduğu görülmektedir. Müzik bu dallar arasında işitsel bir alan olarak bireylerin gelişiminde çok daha farklı etkilere sahiptir ve toplumsal yanı güçlü olan bir sanat dalı olarak karşımıza çıkmaktadır.

2. MÜZİK EĞİTİMİ

Müzik insan yaşamıyla iç içe olan uyumlu doğallık ve içtenlik gibi özelliklerin birleşimini kapsar, Uçan (2001) “belli bir amaç ve yöntemle, belli bir güzellik anlayışına göre işlenerek birleştirilmiş seslerden oluşan estetik bir bütün” olarak tanımlamıştır. Müzik, insanın yaşadığı her dönemde; çocukluk, gençlik, yetişkinlik, yaşlılık onunla birlikte yaşayan, insanın onsuz edemediği bir olgudur.

Uçan (2001), sanat eğitiminin en önemli dallarından birinin de müzik eğitimi olduğunu söyler. Müzik eğitimi ise bireye, kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma, bireyin müziksel davranışlarını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak değiştirme, dönüştürme, geliştirme ve yetkinleştirme sürecidir olarak tanımlar. Müzik eğitiminin en temel ögesinin insan olduğunu ve müzik eğitiminin; duyarlı bireyler yetiştirmeyi, mevcut yeteneklerini geliştirmeyi, yaratıcılıklarını ortaya koymalarını sağlamayı amaçladığını belirtir.

İnsanın doğum öncesinde başlayan ve doğumla birlikte belirginleşen müziksel gelişimi ile müziğin insan yaşamındaki bireysel, toplumsal, kültürel, ekonomik ve özellikle eğitimsel işlevlerinin müzik eğitimi gerekli ve zorunlu kıldığı belirtilmektedir. Müzik eğitimi yoluyla bireyin davranışında oluşan değişimlerin toplumu, toplumdaki değişimlerin de bireyi etkilediği, birey ile doğal, toplumsal ve kültürel çevresi, o arada özellikle müziksel çevresi arasındaki iletişim ve etkileşimin daha düzenli, daha sağlıklı, daha etkili ve daha verimli olduğu dile getirilmiştir. Bu nedenle müzik eğitimi herkes için bir hak olarak görülmektedir (Uçan, 2001:181).

Türkmen'e göre (2017), müzik, çağlar boyunca insan ruhunu derinden etkileyen bir güce sahip olması nedeniyle, insan yaşamının her boyutunda yer edinmiş, kutsal sayılmış, din alanında kullanılmış, en kutsal törenlere eşlik etmiştir. Sinema filmlerine bakıldığında, hiç de dramatik olmayan bazı sahneleri nasıl değiştirdiği, olacakları sezdirdiği, bazı duyguları hissettirdiği ya da kahramanlarının psikolojik durumlarını onlar bir şey söylemeseler de ifade edebildiğini görmenin mümkün olduğunu söyler. İnsanlar üzerindeki etkilerinin, çağlar boyunca müziğe önem ve değer verilmesine yol açtığını, kutsal bir sanat olarak görüldüğünü, tapınmanın bir aracı olarak hizmet ettiğini belirtir. Ayrıca müziğin sadece din, inanç ve tedavi alanında insanlara eşlik etmediğini, eğlence amacıyla kullanılırken de toplumların yaşam anlayışlarının bir ürünü olarak kültürel varlıklarının bir unsuru, taşıyıcısı ve aktarıcısı rolünü üstlendiğini vurgulamıştır.

Yukarıdaki görüşler özetlenecek olduğunda, müziğin dini din dışı, eğlence, dinlence veya eğitim gibi birçok farklı açıdan toplumsal yapı içerisinde önemli bir yer edinmiş olduğu görülmektedir. Bu nedenle eğitiminin nasıl olacağı, ne zaman başlayacağı ya da niteliğinin nasıl gerçekleştirileceği ve programlanacağı da önemle üzerinde durulan bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Müziğin insan üzerindeki fizyolojik ve psikolojik etkileri bilinmekte, bu etkilerle insanın iç oluşumunu biçimlendiği ve davranışlarında bu yolla değişiklik yaratabildiği düşünülmektedir. Bu yapısı müziği sadece bir lüks, bir eğlence aracı olarak değerlendirmekten öte toplumun iyiye, ileriye yönelmesi, davranışlarında değişiklik yaratma gücü taşıması açısından sanat dalları arasında önemli bir yer taşımaktadır. Bunun gerçekleşmesi ise müziğin ancak eğitsel müzik öğretimiyle okulda gerçekleşebilir. Okulda edinilen değerler gitgide aile ve toplumda da yaşanılır olmaya böylece toplumsal yapının gelişmesi ve değerlerle donatılması, estetik zenginliğe ulaşmasına yardımcı olur. Öğrenciye okulda kazandırılan müzikler, müzik anlayışı ve beğenisi, gitgide ailede ve toplumda da yerleşir, bütün toplumun insanlarınca yaşanılır bir duruma gelir ve bu bakımdan, eğitsel müzik ve müzik eğitimi toplumun geleceği açısından geride bırakılmaması gereken bir alandır (Sun, 1969).

Müzik eğitiminin çocukluk döneminden başlayarak, bireylerin yaşamlarını derinden etkilediği, kişilik oluşumundan, davranış gelişiminden, yaşamı algılayış biçimlerine değin birçok açıdan bireyler üzerindeki etkilerinin fazla olduğu görülmektedir. Küçük yaşlardan itibaren müzik eğitimi alan çocukların gelecek yaşantılarında öz güvenli, başarılı, mutlu ve sosyal alanlarda etkin olduğu gözlenmiştir.

Uçan (1994), “müziğin işlevleri, özü bakımından estetik temelli olup, bireysel, toplumsal, kültürel, ekonomik, eğitimsel nitelikler taşır, işlevlerinin insan yaşamındaki yeri ve önemi nedeniyledir ki, müzik, insanlık tarihinin en eski çağlarından beri, hem çok etkili bir eğitim aracı, hem de çok önemli bir eğitim alanıdır” der. Bu nedenle ülkemizdeki müzik eğitiminin niteliği, verimi için bu eğitimi veren kişilere büyük görevler düşmektedir.

Öz (2001), Macar müzik eğitimcisi Kodaly’ın bir sözünde “Eskiden çocuğun müzik eğitimi, doğumundan dokuz ay önce başlamalı, diye düşünürdüm. Şimdi aynı düşüncede değilim. Çocukların müzik eğitimi annenin doğumundan dokuz ay önce başlamalı” diyerek daha iyi ve daha mutlu bir insan olmak için herkesin müzik eğitiminden geçmesi gerektiğini vurguladığını belirtir.

Örgün eğitim veren kurumlarda müzik dersinin temel amacı gençlere müziği anlayabilme, yorumlayabilme, farklı türleri kendi estetik algıları ile değerlendirip eleştirebilme alışkanlık ve becerisi kazandırabilmektir. Genç insanların ileride toplum hayatına katıldıklarında paylaşılabilecekleri kültürel donanımlarının oluşturulması,

estetik algılarının ve iraksak düşünme becerilerinin geliştirilmesi gibi konularda müzik eğitiminin sorumluluğu büyüktür.

Bütün bunlardan yola çıkarak, müzik eğitiminin amaçlarını kesin çizgilerle belirlemek gerekirse; Anayasada ve Milli Eğitim Temel Kanununda esasları çizilen eğitim alanı içerisinde müzik eğitime ilişkin kuralları ve ulaşılması istenen hedefi bir programla belirleyen Milli Eğitim Bakanlığı müzik eğitimi amaçlarını şöyle ortaya koymuştur:

Çok etkin bir eğitim aracı olan müziğin, bir disiplin olarak, eğitim sistemlerinde yer aldığı, bireyler üzerinde sevgi, sorumluluk, yaratıcılık duygularının gelişmesini sağlayan müzik eğitiminin amacının, insana müziği sevdirmekten başka, müzik dinleme, yargılama becerisiyle birlikte insanın beğeni düzeyini yükseltmek olduğu belirtilmiştir (Öz, 2001).

Yağışan (1995:9) müzik eğitiminin sadece problemlerin ya da birtakım olumsuzlukların bulunduğu zaman uygulanması gereken bir olay değil, nasıl insanın yaşaması için suya, havaya ihtiyacı varsa, toplumların her yönden sağlıklı gelişebilmesi için birtakım faktörlerin yanında müzik eğitiminin çok önemli bir yeri olduğu dile getirmiştir. Aynı zamanda bir ihtiyaç olan müzik eğitimi ileride oluşabilecek birtakım yanlış davranış veya alışkanlıkların engellenmesinde ya da bireyi dolayısıyla toplumları doğruya ve güzele yönlendirmede gerekli bir olgu olduğunu, müzik eğitiminin sadece şarkı söylemek, çalgı çalmak veya bu alandaki kurumsal bilgilerin bir kısmının öğretilmesi ile sınırlı olmadığını ve bu eğitimin bireye kültürel ve sosyal boyutlar yanında müzikte hedeflenen davranış değişiklikleri kazandırması açısından da büyük önem taşıdığını söyler.

Sezginer (1990:10) okul müzik eğitiminin temellerini, öğrencide müzik sevgisi ve yeteneğini geliştirmek, onları sanat anlayışına ulaştırmak, her öğrenciyi, ilgi ve yeteneğine göre şarkı söylemeye, bir müzik aleti çalmaya, müzik eserlerini dinlemeye ve müzik yapmaya isteklendirmek biçiminde sıralamış, ayrıca onlarda müzik duygu ve düşüncesini kazandırıp geliştirmenin, öğrencinin müzik bilgi ve becerilerini elde etmesine yardımcı olmanın, müzik çalışmaları yoluyla öğrencilerin Atatürk İnkılaplarına ve Türk milliyetçiliğine bağlı, Türk Milletinin, milli, ahlakı, insanı, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren, ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan yurttaşlar olarak yetişmelerine ve milli

birliğin gelişmesine yardım etmenin, evrensel müzik çalışmaları yanında Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği ve Modernlik Türk Müziği'nin tanıtılmasını, sevdirmesini ve geliştirilmesini sağlamanın ve müzik aracılığı ile milletler ailesi içinde yakınlık ve dostluk duygularını pekiştirmenin okul müzik eğitimin esas ve temel ilkeleri arasında olduğunu eklemiştir.

Yağışan (1995:13), müzik eğitiminin bireyin kişiliğine ne gibi katkıları olduğunu özetlerken, kendine güvenli, otoriteye saygılı ama aynı zamanda bağımsız düşünebilen, üretken, yaratıcı, yeniliklere ve çağdaş gelişmelere açık, insancıl, hoşgörülü, tutarlı bir kişilik geliştirmesini sağladığı, bunların müziği de içine alan güzel sanatların kişiye kazandırdığı pek çok özellikten yalnızca birkaçı olduğunu, müzik eğitiminin bu sihirli gücünden faydalanmanın, onu daha etkili hale getirebilmenin, dolayısıyla çocuklarımızın olumlu bir gelişme gösterebilmeleri için; müzik öğretiminin çağdaş yöntem ve tekniklerle yapılmasının gerektiğini söylemiştir. Ayrıca, eğitim-öğretim faaliyetlerinin örgün eğitim içinde kesintiye uğramadan sağlıklı ve çağdaş program ve ortamlarda yürütülmesi gerektiğini, müzik eğitiminin, bireylerin giderek de toplumların daha sağlıklı, üretken, çalışkan, dürüst, uyumlu ve çağdaş olabilmeleri için bir düşünce ve davranış eğitimi olduğunu, bu eğitim yoluyla kişiye kazandırılacak olan her boyutun bireyi dolayısıyla da toplumları maddi ve manevi olarak besleyeceğini, biçimlendirip ve yücelteceğini vurgulamıştır. Maddi ve manevi olarak sağlam, yetişmiş bireylerden de sağlam yapılı toplumların oluşacağı görüşündedir.

2.1. MÜZİK EĞİTİM TÜRLERİ

Sanatın alt türleri ve alanları olduğu gibi, sanatın bir dalı olarak müziğinde alt tür ve dalları bulunmaktadır. Uçan (1994), müzik eğitimi, genel olarak üç alt türde incelemektedir. Genel müzik eğitimi; okul, bölüm, program ayrımı yapmaksızın her düzey ve aşamaya yönelik olması ve genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlaması nedeniyle, diğer türlerin hem temelini oluşturmakta, hem de amatör ve mesleki müzik eğitimine giden yolu aralamaktadır.

Müzik eğitiminin türleri, belirli bir amaç için planlı ve programlı bir şekilde verilmektedir. Bireylerin hangi eğitim türünde yetenekli olduğunu gözlemleyerek belirli bir program dâhilinde eğitim verilmelidir. Bu açıdan bakılıp ele alındığında daha özverili bir müzik eğitimi aldığı zaman bireyin hayatındaki müzik olgusu temelleri daha sağlam olacaktır.

Türkmen (2017:11), müzik eğitiminin yaygın ve örgün bir eğitim olarak sistemli bir şekilde yürütüldüğünü belirtmektedir. Amatör/özengen ve Mesleki müzik eğitiminin ise, alana yönelik eğitimi gerçekleştirerek müziğin daha ayrıntılı olarak ele alındığı bir eğitimi kapsadığını, ayrıca müzik eğitiminin bu türlerinin de kendi içlerinde alt dallara ayrıldığını ve daha sistematik ve kapsamlı çalışmalara olanak sağladığını kaydetmiştir. Mesleki müzik eğitimi profesyonel müzik eğitimidir ve bu alanda bireylerin uzmanlaşması ile en iyi şekilde yapmayı çalmayı, söylemeyi, bestelemeyi vb. öğrenmesinin beklediğini dile getirir.

2.1.1. Genel Müzik Eğitimi

Genel müzik eğitimi amatör ve mesleki müzik eğitiminin temelini oluşturan bir eğitim süreci olarak müzik eğitime hazırlar. Bu süreç ilkökul, ortaokul ve lise kapsamında verilen müzik dersi alan öğrenciler programlı bir şekilde müzik eğitime adım atmaktadırlar.

Uçan (1994), Genel Müzik Eğitiminin, iş-meslek, okul, bölüm, kol-dal ve program ayrımı gözetmeksizin, her düzeyde, her aşamada, herkese yönelik olup, sağlıklı ve dengeli bir insanca yaşam için gerekli asgari-ortak genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçladığını belirtir.

“Müzik eğitiminin bu türü, herkese yönelik, temel müzik bilgi ve kazanımlarını kapsayan bir eğitim olarak her düzeye ve aşamaya yönelik olarak verilmektedir. Temel amaç, her bireyin ortak kültürü tanınması, ince bir zevk ve sanat anlayışına sahip olması, müzik yoluyla iletişim kurma ve toplumsallaşma yolunda temel davranışları kazanabilmesidir” (Türkmen, 2017:11).

İlköğretim ve orta öğretimdeki bütün okullarda verilen müzik eğitimi, genel müzik eğitimi olarak adlandırılır ve bu eğitimden ilköğretim ve ortaöğretime devam eden herkesi kapsar.

“Genel müzik eğitimi, aslında her düzeyde, her yaşta herkes için gereklidir, zorunludur ya da zorunlu olmak durumundadır. Çünkü müzik, her düzeyde herkese kazandırılması esas olan “asgari ortak genel kültürün başta gelen ayrılmaz öğelerinden biridir” (Uçan, 2005).

Ayrıca, Uçan (1994), genel müzik eğitiminin sağlıklı ve dengeli bir “insanca yaşam” için ayırım gözetmeksizin herkese yönelik, asgari-ortak genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlayan müzik eğitimi türü olduğunu söyler.

Bütün bunların yanında genel müzik eğitiminin, bireyi müziksel anlamda geliştirmek olduğu gibi, çalgı çalmaya özendirici ve yetenekli öğrencileri belirleyerek mesleki müzik eğitime yönlendirici bir görevi de bulunmaktadır.

Müzik eğitimi bireye, müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlar. Müzik eğitiminin genel kapsamı ise şu şekilde belirlenmiştir:

Müziksel işitme-okuma eğitimi, Şarkı söyleme eğitimi, Çalgı çalma eğitimi, Müzik dinleme eğitimi, Müziksel yaratma eğitimi, Müziksel bilgilenme eğitimi, Müziksel beğeni geliştirme eğitimi, Müziksel kişilik kazanma eğitimi, Müziksel duyarlılığı artırma eğitimi, Müziksel iletişim ve etkileşimde bulunma eğitimi, Müzikten yararlanma eğitimi (Karan, 2011).

2.1.2. Amatör\Özengen Müzik Eğitimi

Amatör; kelime anlamı olarak, bir işi para kazanmak için değil, yalnız zevki için yapan, hevesli, meraklı kimse olarak tanımlanmaktadır. Ancak sanat veya sanatın herhangi bir dalı ile uğraşan kişi için bu tanım; ‘salt eğilim ve isteği için çalışan kişi’ olarak kullanılmaktadır (TDK sözlüğü, 1988: 62).

Amatör/Özengen müzik eğitimi, müzik sanatı ile amatörce ilgilenmek isteyen bireylerin kendi istekleri doğrultusunda aldıkları müzik eğitimidir. “Özengen müzik eğitiminde, daha çok, müziği izleyip dinleyerek tüketen ya da kullanan kitleler yerine, müziği herhangi bir parasal ya da maddi karşılık beklemezsizin, yalnızca zevk ve doyum sağlamak için yaparak yaşayan ve bunu adeta kendisi için bir yaşam tarzına dönüştüren müzikseverler ve amatör müzikçiler yetiştirmeye dönük bir strateji uygulanır” (Uçan,1994:32).

Türkiye’de genel müzik eğitimi okullarda her düzeyde ve herkese uygulanır. “Amatörlere yönelik müzik eğitimi, müziğin belli bir dalında kendisini geliştirmek isteyen kişilere etkin bir müzikal katılım ve doyum sağlayan ileri müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlar. Bu eğitim zorunlu değildir, tam tersine, bireylerin kendi isteği, ilgisi ve yatkınlığından yola çıkılarak onlara fırsat ve olanak sağlamayı öngörür.

Gelişkin ülkelerde amatör müzik eğitimine katılan insanların geniş kitleler oluşturduğu görülür, bu nedenle onlar toplumun “müzikal gövdesi” kabul edilir” (Say,2002).

Tarman (2006:10), Amatör müzik eğitiminin; müziğe ilgi ve sevgi duyanlara yönelik olduğunu belirtir. Etkin bir müziksel katılımı uyum sağlamak ve bunu sürdürüp geliştirmek için gerekli fiziksel davranışları kazandırmayı amaçladığını söyler. Bu süreçte bireyin yetenekli olması değil, istekli olmasının önemli olduğunu vurgular. Bu eğitimin, genellikle müzik dershaneleri, kurslar ve özel dersler yoluyla bir müzik eğitimcisi ya da çalgı öğretmeni tarafından yürütüldüğünü, uzman bir eğitimci bulunmaması durumunda bireyin; arkadaşları, anne-babası ya da çeşitli yazılı ve görsel yayınların da yardımıyla müzik eğitimine kendi kendine başlayabileceğini ve bunu sürdürüp geliştirebileceğini belirtir. Bu durumda kuşkusuz daha az ve daha zor yol alınacağını da ekler ve bu nedenle bir uzman yardımına başvurmanın yerinde olduğunu, amatör müzik eğitimi, aynı zamanda mesleki müzik eğitiminin de hazırlayıcısı ve bir alt basamağı olarak kabul edildiğini dile getirir.

Genel olarak bakıldığında amatör müzik eğitiminin gelecek nesil için önemli bir yere sahip olduğunu unutmamak gerekir. Erken yaşta edinilen müzik deneyimlerinin, çocuğun fiziksel, zihinsel, bilişsel ve sosyal gelişimleri için önemli olduğu eğitimci ve gelişim uzmanlarınca vurgulamaktadırlar. Müzik, çocuğun gelişim sürecinde, istekli bir şekilde devam ettiği takdirde yaşantısında vazgeçilmez bir araçtır. Amatör müzik eğitiminde nitelikli bir eğitim verildiğinde, bu eğitimin çocuklar üzerindeki olumlu etkilerinin belirgin bir şekilde artacağı düşünülmektedir.

2.1.3.Mesleki Müzik Eğitimi

“Mesleki müzik eğitimi; genel ve özengen müzik eğitiminden farklı olarak, müziği meslek olarak icra etmek isteyenlere verilen ve dalında uzmanlaşmış müzisyenler yetiştirmeyi hedefleyen eğitim türüdür. Bu nedenle mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları kazandırmayı amaçlar ve bu süreç uzman kişilerce yürütülür” (Tarman, 2006).

Bu görüşlere dayalı olarak mesleki müzik eğitiminin bir uzmanlık alanı olduğu görülmektedir.

Mesleki müzik eēitimi bu alanı meslek olarak seēmek isteyen kişilere yöneliktir. Bu nedenle mesleēin gerektirdiēi müziksel davranışları kazandırmayı amaēlar ve bu sreē uzman kişilerce yürütülür. Mesleki müzik eēitimine başlayabilmek iēin, belli düzeyde müzik yeteneēine sahip olduēunu gösteren kişilerin; müzik yetenek sınavlarında başarılı olması zorunludur.

2.2. MÜZİK EēİTİMİNİN ÇOCUK GELİşİMİNDEKİ ÖNEMİ

Çocuk gelişimi anne karnından itibaren takip edilen bir sreē haline gelmiş, hatta bebeēin ebeveynlerinin seslerini tanınması gibi bazı ērenme durumlarının anne karnında bařladıēı dşnlmeye başlanmıştır. Bu nedenle işitsel bir ērenme söz konusudur. Kocabaş’a göre (2013), çocuēun büyüme ve gelişmesi sırasında meydana gelen deēiřiklikler onun gelişiminin her dönemimde gereksinimlerini, yeteneklerini dolayısıyla müzik yeteneēini de belirler. Doēduēu andan başlayarak çocukluēun her dönemi bazı belirgin özelliklerle birbirinden ayrılır. Ayrıca, bu dönemlerin arasında çk keskin bir sınır olmamakla birlikte, her dönemin kendinden sonraki dönemin özellikleri ile birleřtiēini, büyüme ve gelişimin bütün çocukluk çaaında aynı hızla srmediēi gibi, çocuktan çocuēa da bireysel farklılıklar gsterdiēini belirtir.

Eēitimci çocuēun gelişim özelliklerinin çocuktan çocuēa da deēiřebildiēini bilmelidir. “Aynı çaaında bulunan çocuklarda gerek kalıtım gerekse çevrenin etkisiyle gelişim özellikleri birbirinden farklılık göstermektedir. Özellikle okulda ortaya çıkan ērenme farklılıklarının önemli bir bölümü, çocuēun iēinde yařadıēı çevresel koşullara baēlanmaktadır” (Senemoēlu,2004). Bu gelişim özellikleri müzik eēitimi aēısından da deēiřkendir ve çocuēun müzik eēitiminde çevre ve sosyal ortam kadar fiziksel özellikleri ve becerileri de önemlidir ve müziksel gelişimi diēer yönlerini geliştirirken diēer yönlerindeki gelişimi de müziksel gelişimini etkiler.

Bir bireyin, çocuēun yetiştirilme sürecinde toplum iēerisinde yer edinebilmesinde ve iletişim kurarak kendini ifade etmesinde aldıēı örgün ya da örgün olmayan eēitimin önemli bir rolü vardır. Sanatsal çalışmalar çocuēun bu toplumsal ortamlarda bulunarak iletişim becerisi kazanmasına destek olmaktadır. Bu anlamda mziēin bireysel ve grup çalışmalarına olanak saēlayan yapısı çocuēun kendini ifade etme becerisini, yaratıcılıēını, zevklerini ve estetik duygusunu geliřtirdiēi, ses ve dil gelişimine katkıda bulunduēu, beyin üzerine yapılan araştırmalarla bilişsel gelişiminde etkili olduēu ve soyut düşünme becerilerini ykselttiēi anlaşılmıştır. Bu kapsamda

müzikle ilgili etkinlikler, tekerlemeler ve müzikli oyunların hem bir eğitim hem eğlence aracı olduğu ve gerek işitsel gerekse zihinsel eğitimini sağlamak gibi önemli faydaları olduğu bilinmektedir (Pervan, 1971: 12-14).

Helvacı (2006), müziğin kültürel belleğin ve toplumsal bilinçaltında yerleşik bulunan kültürel değerlerin taşıyıcısı olarak kültürel kimliğin oluşumunda, korumasında ve sonraki nesillere aktarılmasında önemli rol oynadığını, müzikle temel tutumlar, kabuller ve değerlerin esaslarını bulunduğunu; aynı zamanda, çeşitli yönleriyle müziğin, sembolik olduğunu ve toplumun örgütlenmesini yansıttığını ve müziğin, kültürün diğer tüm alanlarıyla kesiştiğini anlatır.

Müzik hem bir iletişim hem de bir ifade aracıdır. Her müzik eğitimi alan ya da çalgı eğitimi alan birey toplumsal yapı ile de etkileşim içerisine girer ve müziğin içerisinde yer verilen duygu ve düşünceleri yorumlamaya çalışır (Günay, Özdemir; 2006: 50). Müzik eğitimi alan bireylerin estetik ve duygusal bakımından geliştikleri, beğeni ve beklentilerinin diğer bireylerinkinden daha farklı olduğu gözlenmiştir. Konuşmada ve kendini ifade etmede daha rahatladıkları, özgüvenlerinin yükseldiği görülmektedir. Ayrıca müziğin bireylerin yaşantılarını programlı, dengeli ve düzenli bir yapı kazandırdığı da gözlenmektedir.

“Eğitimin her çeşidinde olduğu gibi müzik eğitiminin her boyutunda ve amatör müzik eğitiminde, çocuğun fiziksel, bilişsel, ahlaki, kişilik gelişimlerini iyi analiz edebilen, öğretme ve öğrenme ile ilgili konu ve kuramları, öğrenme öğretme süreçlerini, öğretme-öğrenme modellerini, öğretme-öğrenme stratejilerini bilen eğitimcilerin etkili olması, çocuğun arzu edilen müzikal davranışları elde etmesinde ve davranışlarında değişim yaşanmasında önemlidir” (Türkmen, 2010).

Bu açıdan bakıldığında müzik eğitiminin türü ya da veriliş amacı ne olursa olsun verilen eğitimi programlamanın, niteliğini geliştirmenin ve bu süreci yönetecek olan eğitimcilerin son derece önemli olduğu anlaşılmaktadır. Aynı zamanda amatör ya da genel müzik eğitiminin verildiği bu süreçte yetenek ve sınırlarını anlaması ve mesleki tercihlerini de yapması mümkün olmaktadır. Bu süreçte özellikle genel müzik eğitiminin verildiği genel müzik eğitimi, hem amatör müzik eğitime açılan bir pencere hem de buradan mesleki müzik eğitime giden bir yol olmaktadır. Bu nedenle gerek ilkökul gerekse ortaokul düzeyinde verilen müzik eğitiminin her yönüyle iyi planlanması ve uygulanması büyük önem taşımaktadır.

3. ORTAOKUL MÜZİK EĞİTİMİ

İlköğretim okullarında okutulan müzik dersi ile ilgili olarak çeşitli çalışmalar yapılmış, amacı vizyonu ve ilkeleri belirlenmiştir. Buna göre müziğin etkinlikler yoluyla yaşamlarına katılması ve hayatlarının ayrılmaz bir parçası hâline getirilmesi istenmektedir. Ayrıca, kendisi ve çevresiyle barışık, farklı kültürleri tanıyan, vatan ve millet sevgisine sahip, çevresine duyarlı, sanatsal etkinliklerin her türüne açık, kişilikli ve öz güveni olan bireyler olarak yetiştirmeleri arzu edilmektedir (MEB,2017). Bu yaklaşım müzik programının öğrenciye göre düzenlenmesini dikkate alan bir niteliğe sahiptir ve dersleri uygulamaya dönük ve öğrenci odaklı yürütmeyi gerektirir. Programın amaçları da bu doğrultuda hazırlanmıştır.

3.1. ORTAOKUL MÜZİK DERSİ GENEL AMAÇLARI

Bir alanda verilmekte olan eğitim ilgili kurumların belirlemiş olduğu amaç ve ilkelere göre düzenlenir ve böylece öğrencilerin belli hedeflere ulaşması beklenir. Öğretim ilkeleri, yöntem ve teknikleri öğretimin ve öğretmenin belirgin amaçlarla ve programla çalışmasına katkıda bulunan bir özelliğe sahiptir. Bu ilkeler 1.Amaca görelilik(hedeflere uygunluk),2.Öğrenciye görelilik(Düzeye uygunluk), 3.Bilinenden bilinmeyene, 4.Yakından uzağa,5.Somuttan soyuta, 6.Açıklık(Ayanilik,açıklık), 7.Transfer edebilme (Başka alanlara aktarabilir olma),8.Ekonomiklik, 9.İş-Aktivite(Yaparak yaşayarak öğrenme, uygulanabilirlik)10.Hayata yakınlık (Yaşama yakınlık), 11.Güncellik, 12. Bütünlük, 13.Sosyallik (Otoriteye itaat ve özgürlük), 14.Bilgi ve becerinin güvence altına alınması, 15.Tümdengelim(Öğrenme konularının ana başlıklardan alt başlıklara doğru düzenlenmesi), 16.Basitten karmaşığa, (Kolaydan zora) ilkeleri çerçevesinde düzenlenir(Köksal,Atalay:2017:6-23). Bu ilkeler müzik dersleri için de geçerlidir ve planlamada bu ilkeler dikkate alınmalıdır.

Müzik ders programının amaçları Millî Eğitim Bakanlığınca programda açık bir şekilde belirtilmiştir. Buna göre öğrencilerin estetik yönlerinin geliştirilmesi, duygu, düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade etmeleri, yaratıcılık ve yeteneğini müzik üretme yoluyla geliştirmeleri, yerel, bölgesel, ulusal, uluslararası müzik kültürlerini tanımaları, kişilik ve öz güven gelişimleri, müzik aracılığıyla zihinsel becerilerinin gelişimi, müzik yoluyla bireysel ve toplumsal ilişkilerini geliştirmeleri, bireysel ve toplu olarak, nitelikli değişik türlerde şarkı dinleme, söyleme ve çalma etkinliklerine katılmaları, müziksel algı ve bilgilerini geliştirmeleri, Türkçeyi doğru ve etkili

kullanmaları, İstiklâl Marşı başta olmak üzere milli marşlarımızı özüne uygun olarak seslendirmeleri, müzik yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularını geliştirmeleri, millî birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran müzik kültürü ve birikimine sahip olmaları, Atatürk'ün Türk müziğinin gelişmesine ilişkin görüşlerini kavramak ve Atatürk ilke ve inkılaplarına gönülden bağlı, kültürlü bireyler olarak yetişmeleri arzu edilmektedir (MEB,2018).

Yapılandırmacı anlayış, öğrenci merkezli bir anlayışa dayanmakla birlikte, öğrencinin yeni bir bilgiyi ve beceriyi, daha önce edindiği bilgi ve beceriler ile birleştirmesi, yorumlaması ve yaşamına katması ilkesine dayanır (MEB,2017).

Ayrıca müzik eğitiminde yapılandırmacı anlayışın, öğretmeye değil öğrenmeye önem verdiği, bireylerin farklılığını kabul ettiği, öğrencileri araştırmaya yönlendirdiği, öğrenme sürecinde daha önceki yaşantılara önem verdiği, öğrencinin nasıl öğrendiğini dikkate aldığı, öğrencinin sosyal bir çevre içerisinde öğrenmesi anlayışını benimsediği, öğretimde gerçeklik ve işlevselliği desteklediği, öğrencilere bilgi oluşturma ve deneyimlerden sonuç çıkarma fırsatı verdiği açıklamaları yapılmıştır (MEB,2017).

3.2. ORTAOKUL MÜZİK DERSİ PROGRAMINDAKİ ÖĞRENME ALANLARI

“Millî Eğitim Bakanlığına bağlı anaokulu, ilkokul ortaokul ve liselerde verilmekte olan müzik dersi ve etkinliklerini kapsayan ve öğrencilerin müzik kültürünün temelini oluşturması beklenen okul müzik eğitimi, müziğin çeşitli yönleri dikkate alınarak ve amaçları göz önünde bulundurularak verilmektedir. Genel müzik eğitimi, ülkemizde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı bu kurumlarda en yaygın biçimde verilmektedir. Okullarda verilmekte olan müzik eğitiminin genel amacı, ulusal müzik kültürünün aktarılması, geliştirmesi, diğer ulusların müzik kültürlerinin tanıtılması gibi görüşler etrafında biçimlenirken; müzik dersinin özel amaçlarına bakıldığında öğrencilerin işitsel algılarını, müzik bilgilerini, müzik kültürlerini ve zevklerini, çalma, söyleme ve üretme becerilerini geliştirmek ve ulusal kültürler ile uluslararası kültür ürünlerinin örneklerini tanıtmaya düşüncesi etrafında biçimlenmektedir” (Türkmen, 2017:17). Genel müzik eğitiminin bu farklı yönleri öğrenme alanlarına kaynaklık etmekte, verilen eğitimin farklı yönlerinin dikkate alınabilmesine olanak sağlamaktadır. 2007 programında müzik dersinin öğrenme alanları “Dinleme-Söyleme-Çalma”, “Müziksel Algı ve Bilgilenme”, “Müziksel Yaratıcılık” ve “Müzik Kültürü” biçiminde belirlenmiş daha sonra “çalma” öğrenme alanlarından çıkarılmıştır. “Yapılan

güncelleme sonucunda 2006 ilköğretim müzik dersi öğretim programında yer alan öğrenme alanlarına 2018 ilkokul ve ortaokul müzik dersi öğretim programında da büyük ölçüde bağlı kalınırken, sadece dinleme-söyleme-çalma öğrenme alanında değişikliğe gidilerek çalma boyutu kaldırılmıştır” (Albuz, Demirci,2018:89) 86-95).

3.2.1. Öğrenme Alanları

“İlköğretim Müzik Dersi Programı”, “Dinleme-Söyleme-Çalma”, “Müziksel Algı ve Bilgilenme”, “Müziksel Yaratıcılık” ve “Müzik Kültürü” adı altında dört temel öğrenme alanı üzerine oturtulmuştur. Bu öğrenme alanları, içerikleri bakımından birbirleriyle tamamen kenetli olup sadece gerekli hâllerde ayrılabilirler.

Dinleme-Söyleme-Çalma

Türkmen’e göre, dinleme-söyleme-çalma öğrenme alanı, müzik eserlerinin dinletilmesi ve çalma ya da söyleme yoluyla seslendirilmesine yönelik bilgi ve becerilerin kazandırılması çalışmalarını kapsamaktadır. Bu öğrenme alanına yönelik çalışmalar planlanırken, öğrencilerin yaşları ve gelişme düzeyleri dikkate alınmalı gerektiğini, seçilecek eserlerin duygusal gelişimlerine paralel olmasının, seslendirecekleri eserlerin ses alanlarının, öğrencilerin ergenliğe geçiş süreçleri, çalma becerileri gibi özellikleri mutlaka göz önünde bulundurulması gerektiğini belirtir. Bu alana yönelik olarak şarkı söyleme, müzik dinleme, çeşitli okul çalgıları ile bir müzik eserine veya seslendirdikleri şarkılara eşlik etme gibi etkinlikler yapılabilecek çalışmalar olduğunu ve müziğin uygun ve seçkin örneklerini dinleme, söyleme ve bir çalgı ile seslendirme çalışmalarının gerçekleştirildiği bu alanda, öğrencilerin kendilerine olan güvenlerini, saygılarını ve başarabilme duygularını pekiştirdiklerini, yeteneklerini ortaya çıkardıklarını ve aynı duyguları paylaştıklarını ve bu paylaşımın birlik ve beraberlik hislerini geliştirdiğini, bir topluluğa ve topluma ait olma duygularını güçlendirdiğini vurgular (Türkmen, 2017:20). Bu öğrenme alanında 2018 yılında yapılan düzenleme ile çalma boyutunun kaldırıldığı görülmüştür.

Müziksel Yaratıcılık

Türkmen (2017:29), “Müziksel yaratıcılık, müziği oluşturan öğelerin bilinçli bir şekilde kullanılarak, eserlerin yapılarını tanıma ve eserler üzerinde yaratıcılık veya yeniden üretme gibi çalışmaları kapsamaktadır” der. Müziksel yaratıcılık çalışmalarıyla, öğrencilerin çeşitli durumlara uyum sağlamalarına katkı sağlandığını, çevrelerindeki

ortama yenilik ve farklılıklar getirebilme becerilerini geliştirdiklerini, zorluklarla başa çıkma, sorunları çözme arayışına girmelerine yardımcı olduğunu belirtir. Ayrıca olaylar üzerinde düşünme ve yeni bir şeyler üretme becerilerine olan katkısından dolayı ihmal edilmemesi gerektiğini vurgular.

Müziksel Kültür

Türkmen'e (2017:32) göre müzik kültürü, öğrenme alanları arasında ihmal edilmemesi gereken ve her derste birkaç dakika ayrılması gereken bir alandır. Kültür bir toplumu bir arada tutan en önemli öğelerdendir. Her toplumun kendine özgü bir müziği ve müzik kültürü vardır. Müzik kültürü öğrenme alanı ise, çeşitli toplumlara veya öğrencilerin içinde yaşadıkları topluma ait müzikal ürünlerin tanıtılması, kendi kültürlerini oluşturan sanatsal eserlerin çalışılması dinletilmesi seslendirilmesi vb. çalışmaları kapsamaktadır. Bu öğrenme alanı öğrencilerin, kendi kültürlerini ve farklı kültürleri tanımaları, sanatsal çalışmalar içerisinde yer almayı istek duymaları, sanat çalışmalarına saygı duymayı, kültürel farklılıkları ayırt edebilmeyi ve eleştirilmeyi sağladığından önemlidir. Ayrıca Türkmen (2017:32), bu öğrenme alanında yapılan çalışmalarla öğrencilerin kültürel ürünlere değer vermelerinin ve bir ihtiyaç olarak görüp yaşamlarında yer vermelerinin, böylece estetik yönlerini geliştirmelerinin sağlanacağını söyler. Müziği yaşamlarının bir parçası haline getireceklerini, müzikle ilgili ürünlere ilgi duyacaklarını ve zaman ayıracıklarını belirtir.

Müziksel Algı ve Bilgilenme

“Müziksel algı ve bilgilenme, müzik bilgilerini ve müzik oluşturan, yükseklik, gürlük, süre ve sınır gibi öğelerle ilgili teorik bilgi ve becerilerle, işitme çalışmaları kapsamaktadır. Bu alana yönelik çalışmalarda, öğretim ilkelerinden hareketle, aşamalı bir sıralama izlemeli, öğretilmek istenen müzik bilgileri bir süreç içerisinde düzenli bir şekilde öncelik sonralık ilişkisi kurularak sunulmalıdır. Bu alana yönelik olarak, müzik yazısını okuma yazma, müzikal terimler (nota bilgisi) ve ritim çalışmaları ile işitme çalışmalarını kapsayan etkinlikler yapılabilir. Etkinlikler kolaydan zora, basitten karmaşığa doğru bir sıralama takip etmeli, hemen her öğretim etkinliği oyunlaştırılarak, farklı öğretim materyalleri kullanılarak sunulmalıdır. Bu alandaki çalışmalar, öğrencilere uluslararası bir dil olan müzik diline ait temel bilgi ve becerileri kazandırır, sesleri birbirleri arasındaki ilişkiyi kavram alanı sağlar, seslerin süre özelliğini tanımlamalarına ve günlük yaşamla ilişkilendirmelerine yardımcı olur. Konuştuğumuz

sözcüklerinde ritmik bir yapıya sahip olduğunu anlar ve bu ritmik yapıyı bozmamaya özen gösterirler” (Türkmen, 2017:25).

Bu özellikleri ve müziğin temel bilgi ve becerinin verilmesine yönelik etkinlikleri içermesi araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanının oldukça önemsenmesine yol açmaktadır. Bir başka deyişle genel müzik eğitiminin temel bilgileri bu öğrenme alanı kapsamında yapılan çalışmalarla gerçekleştiğinden, bilgi ve becerilerin sıralı, kolaydan zora basitten karmaşığa ve teoriden ziyade uygulamalı çalışmalarla aktarılması önem kazanmaktadır.

3.3. ORTAOKUL MÜZİK DERSİ PROGRAMI KAZANIMLARI

“Kazanımlar, öğrenme-öğretme süreci içerisinde planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar aracılığı ile öğrencilerde görülmesi beklenen bilgi, beceri, tutum ve değerlerdir. Kazanımlar öğrencilerin gelişim düzeyi göz önünde bulundurularak birinci sınıftan sekizinci sınıfa kadar programda sunulmuştur” (MEB, 2017). Bu kazanımlar burada kısaca ele alınmış eklerde bu kazanımlara yönelik yapılacak çalışmalarla birlikte sunulmuştur.

Sınıflara göre kazanımlar şöyledir:

5.SINIF

- Mü.5.B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.
- Mü.5.B.2. Öğrendiği seslerin uzunluk ve kısalık özelliklerini ayırt eder.
- Mü.5.B.3. Öğrendiği seslerin incelik ve kalınlık özelliklerini ayırt eder.
- Mü.5.B.4. Müzikteki ses yüksekliklerini dizek üzerinde gösterir.
- Mü.5.B.5. Müziklerde farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayırt eder.
- Mü.5.B.6. Müziklerde temel hız ve gürlük basamaklarını ayırt eder.
- Mü.5.B.7. Sesin oluşumunu açıklar.

6.SINIF

- Mü.6.B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.
- Mü.6.B.2. Müziklerde aynı ve farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayırt eder.
- Mü.6.B.3. Ergenlik dönemi ses değişim özelliklerini fark eder.
- Mü.6.B.4. İnsan sesinin oluşumunu kavrar.

7.SINIF

- MÜ.7.B.1. Temel müzik yazı öğelerini kullanır.
- Mü.7.B.2. Müzik dizileri tanır.
- Mü.7.B.3. İnsan sesi ve ses topluluklarını ayırt eder.
- Mü.7.B.4. Çalgı türleri ve çalgı toplulukları ayırt eder.

8.SINIF

- Mü.8.B.1. Temel müzik yazı öğelerini kullanır.
- Mü.8.B.2. Müzikte dizileri tanır.

4. MÜZİK EĞİTİMİNDE ÖĞRETİM YAKLAŞIMLARIN MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİLENME ÖĞRENME ALANI İLE ETKİLEŞİMİ

Toplumsal bir parçası olan müzik, toplumu oluşturan bireylerin hayatında önemli bir yere sahiptir. Müzik, yaşamı boyunca bireylerin hayatının her alanında yer almaktadır. Müzik eğitimi; bireye müziksel bilgi, yetenek ve beğeni oluşturmaktadır. Toplumsal ve kültürel anlamda da birçok özelliğin de bireye kazandırmasına imkân sağlamaktadır. Müzik eğitiminde ve öğretiminde etkili bir öğretim yöntemi kullanılmasının önemi büyüktür.

Türkmen'(2017)e göre; “Müziğin öğretilmesi, müzikle ilgili temel bilgi ve davranışların kazandırılmasından, müziğe yönelik tutum ve alışkanlıkların edindirilmesine çok geniş bir alanı kapsar. İçeriğinde yer alan konular, öğrencilerin düzeyine ve eğitimin amacına göre farklılık göstermekle birlikte, temel eğitim aşamasında en genel müzik bilgilerini ve davranışlarını bulundurur. Bununla birlikte, içerikte tanımlanan bilgi ve davranışların kazandırılma biçimi de oldukça önemli bir konu olarak karşımıza çıkmakta, müzik eğitimi hem içeriğin düzenlenmesi hem de bu içeriğin ne şekilde kazandırılacağına planlamasını yapmayı gerektirir. İçeriğin düzeye göre planlamasından sonra ele alınması gereken içeriğin sunulması aşaması ise, hem genel öğretim yaklaşımlarını hem de müzik öğretim yaklaşımlarını tanımayı gerektirmektedir”. Bu görüşlere dayalı olarak kazanımların gerçekleşmesi ve başarıya ulaşılması eğitimcilerin kullanacakları etkili öğretim yöntemleri ile mümkündür ve günümüzde kullanılan yöntemler arasında Dalcroze, Kodaly ve Orff en bilenenleridir.

4.1. ÉMİLE JACQUES DALCROZE

Émile Jacques Dalcroze, İsviçreli bir ailenin üyesi olarak, 6 Temmuz 1865 yılında Viyana’da doğmuş ve yaşamının büyük bir çoğunluğunu İsviçre’de geçirmiştir. Edebiyat alanında eğitim görmesinin ardından müzik eğitimini ise Cenevre ve Paris Konservatuvarlarında tamamlamıştır. Dalcroze Paris Konservatuvarı’ndaki eğitimine, 1886’da Cezayir’deki bir tiyatronun müzik yönetmenliğini üstlenmesiyle ara vermiştir. Arap halk müzikleri ile tanışması, onun eşit olmayan vuruşlar ve ölçü değerleri için nota yazım tekniklerini de keşfetmesini sağlamıştı. Dalcroze, müzik öğretiminde bedeni kullanma fikrini kendi sözleriyle şöyle anlatır “4 zamanlı bir müzik eserini öğretirken zil çalan müzisyenin 4 zamanlı, ancak flüt çalan müzisyenin 3 zamanlı çalması gerekliliği vardı. Bizim eğitim metodumuzun içerisindeki klasik yöntemler dışında farklı bir yol daha olmalıydı. Ölçüyü doğru öğretmek için, her vuruşu bir mimik-jest ile öğretmek fikri o zaman aklıma gelmişti.” (Ertekin ve Küçükosmanoğlu, 2016:373).

Dalcroze’a göre, kendi yaşadığı döneme göre, eğitimin amacı, hizmet edeceği sanat ve sonuçlar ne olursa olsun, iyi bir teknik yeterliğe sahip sanatçılar yetiştirmektir. Verilen çalgı ve şarkı söyleme eğitimi sahnede eseri seslendirme üzerinde verilen bir eğitimidir. Oysa her sanatçı eseri yeniden seslendirirken aslında yeniden eseri ortaya koymakta ve kendisinden de bir şeyler katmaktadır. Bu durum sanatçı denilen kişinin ifade gücünün geliştirilmesini gerekli kılmaktadır. Buna istinaden Dalcroze yönteminde ortaya koyduğu anlayış ile sanatçıların eğitiminde yüksek ifade gücü yakalamayı amaçlayan bir yaklaşımı benimsemiş ve verdiği eğitimin temel felsefesini bu görüş çerçevesinde geliştirmiştir.

Bu yöntem ile temelde hedeflenen, müzikal olguların vücut yolu ile algılanarak aktarılmasıdır. Her bir müzikal olguya denk gelen bir vücut hareketi bireyin kendi vücudunu tanımasını, onu kullanmayı öğrenmesini sağlamakta ve çok yönlü bir öğrenme deneyimi sunmaktadır. Ancak bu yaklaşımın metodik bir işleyiş ve yahut seyri kısacası metinleştirilmiş bir kaynağı yoktur bu tamamen Dalcroze’un öğrenciyi merkeze alarak öğretmen yönetiminde kısmen doğaçlama ve tecrübeli bir yönlendirme deneyimidir.

Bu özellikleri Dalcroze yöntemini genel müzik eğitimi kapsamında oldukça önemli bir öğretim yöntemi olarak kullanılmasına yol açmaktadır.

4.2. CARL ORFF

Carl Orff, 10 Temmuz 1895 yılında Almanya’da doğmuştur. Orff, küçük yaşlardan itibaren müzikle dolu bir ailenin içerisinde doğmuş, bu durum onun müzik kulağını geliştirerek müziğe olan ilgisini arttırmış, ailesi tarafından da desteklenerek küçük yaşlarda piyano, org ve viyolonsel dersleri almış, orta ve lise öğrenimlerinin ardından 1914 yılına kadar Münih Müzik Akademisi’nde kompozisyon eğitimi almıştır.

Oda tiyatrosu ve orkestrası gibi müzik topluluklarının şeflik ve yönetmenliğini yapmış, pek çok sahne müziği eseri yazmıştır. Orff’un anlayışında müziği oluşturan üç temel unsur; dans, müzik ve ritimdir. Bu temel öğeler birbirlerinden ayrılmaksızın, tamamlayıcı ve birbirlerine yardımcı etkenler olarak bir eser yaratmada kullanılacak önemli değişkenler olmalıdır. Orff’un, kompozisyon çalışmalarına devam ettiği dönemlerde D. Gunther ile birlikte bir dans ve jimnastik okulu açtığı ve “Orff-Schulwerk” yaklaşımının temellerinin de bu okulda atıldığı belirtilmektedir. Okulun müzik eğitimini yürüten Orff; müzik, dans ve konuşmayı birleştirerek, bunların temeli olan ritimle eğitime başlamıştır. 1944 yılında okul kapanmış, 1953 yılında tekrar başlatılan kurslar birkaç yıl içinde yaygınlaşmıştır. 1961 yılında Salzburg’da Orff Enstitüsü kurulmuş ve günümüzde çalışmalarına devam etmektedir (Ertekin ve Küçükosmanoğlu, 2016:374).

Schulwerk, schule “okul” ve werk “yapıt, eser, iş, uğraş” sözcüklerinden oluşan bir birleşimdir. Vurmalı çalgılarla yola çıkan bu okulda özellikle ritm ile melodinin yeni bir bileşimini bulma yolları araştırılmış; deney ve öğreti gibi iki önemli temel öğe üzerine durulmuştur. Bunun için de Orff’un, piyano yapımcılarıyla işbirliği yaparak, okulların müzik eğitimi ve öğretimiyle ilgili çalışmalarına yardım edecek nitelikte yeni bir aracın meydana gelmesine olanak sağladığı belirtilmektedir. “Orff Instrumentarium” (Orff Çalgıları) adıyla, bugün bile bazı okullarda kullanılan bu eğitim araçlarının, sanatçının ilk olarak 1930-35 yıllarında yayımlanan “Schulwerk” (Öğretici Eser) adlı kitapta yer aldığı belirtilmiştir (Arı, 2000:10).

Orff yönteminin, müziği öğrenme ve öğretme metodu olduğu, bireye, çocuklara ayrıcalık yapmadan onların yeteneklerine göre enstrüman vererek öğrenmelerini, müzikten zevk almalarını sağladığı dile getirilmektedir. “Başlangıçtan itibaren çocuklar çalışmayı sevmeyiz. Oyun oynamayı ise çok severler ve onların ilgilerini çektiğimiz an, öğrenmelerinin daha da kolaylaşacağını göreceksiniz” düşüncesi ile Orff öğrenme

metodunda öğrencinin öğrenmeye istekli olabilmesinde öğretmene büyük görev düştüğü vurgusunu yapmaktadır (Çevik, 2007:99).

Orff yöntemi, çocuklara temel müzik eğitimi vermek için çocuğun alışık olduğu elemanları kullanarak tamamen doğal yolla öğrenmeyi teşvik eden ve en temel öğeleri olan, dans, müzik, konuşma, dil, vücut ve hareket birlikteliğine dayanan bir öğretim yaklaşımı olarak müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik kazanımların sağlanmasında uygulamalı çalışmalara olanak sağlayan bir yapıya sahiptir.

4.3. ZOLTÁN KODÁLY

Zoltán Kodály, 16 Aralık 1882 tarihinde Macaristan'ın Kecskémet şehrinde doğmuştur. Demiryolu istasyonunda müdür olarak çalışan babasının yaptığı yolculuklar aracılığıyla pek çok kasaba gezme ve kültürlerini tanıma fırsatı bulmuştur. Küçük yaşlarından itibaren piyano, keman ve viyolonsel çalmayı öğrenmiş ve besteleme çalışmaları yapmıştır.

Kodály, öğrencilik yıllarında, Macar müzik eğitimindeki boşluğu ve Macar halk müziğinin yok olmak üzere olduğunu fark etmiş ve bu doğrultuda çalışmalarına başlamıştır. Kodaly önderliğinde başlayan Macar müzik eğitimi reformu, birçok Macar müzisyeni tarafından geliştirilmiş, pedagojik eserler ve uygulamalarla katkıda bulunulmuştur (Yiğit, 2000:26).

“Kodály yöntemini, tamamen gelişimsel yaklaşımı (child-development approach) takip ederek yani çocuğun doğal gelişimini göz önünde bulundurarak şekillendirmiştir. Kodály yönteminde kullanılan tekniklere kısaca bakılacak olursa *ta, ti-ti, tri-tri* v.b. gibi isimlerle adlandırdığımız ritmik hecelere, fonomimi diye adlandırdığımız el işaretlerine ve “yer değiştirebilen do” sistemi dediğimiz ‘aralıklama yöntemi’ ile solfej eğitime rastlamak mümkündür. Bu tekniklerin, otantik çocuk oyunları, tekerlemeler ve şarkılardan otantik halk müziklerine ve Mozart, Beethoven gibi büyük besteciler tarafından yapılmış olan müziklere kadar geniş kaynaklarla desteklenmesi de Kodály'nin yönteminde önerdiği materyallerdir. Bu bahsedilen teknik ve materyalleri kullanırken dikkat edilmesi gereken en önemli husus, çocuğun yaşantısında var olan olgulardan yola çıkılmasıdır. Örneğin, Kodály küçük yaştaki çocukların yürüyüş adımlarının dörtlük notalarla ve koşma adımlarının da sekizlik notalarla ifade edilebileceğini düşünerek ritim öğelerinin öğretilmesine dörtlük ve sekizlik notalardan başlanması gerektiğini savunmuştur. Ayrıca melodik açıdan da,

Kodály, çocukların bir dizi içinde yarım sesleri temiz söyleyemedikleri düşüncesiyle 5 sestem oluşan *pentatonik* dizinin öncelikle kullanılmasını söylemiştir. Burada da, çocuğun doğal gelişim aralığı olan küçük üçlü aralığından yani *sol-mi* seslerinden başlanması gerektiğini, sonra *la* ve daha sonra *do* ve *re* seslerini öğreterek *pentatonik* diziye ulaşılması gerektiğini savunmuştur. Bu yolla *pentatonik* dizi öğretildikten sonra, Kodály *pes la*, *pes sol*, ve *tiz do* notalarının öğretilmesi gerektiğini savunur ve en son olarak ta *fa* ve *si* notaları öğretilerek majör ve minör diatonik diziye ulaşılmış olur” (Özeke, 2007:113-114).

Bu özellikleri Kodaly Yönteminin müzik eğitiminde eşsiz bir yöntem olarak görülmesine yol açmaktadır. Ayrıca Türkmen (2017)’in, “Fonomimi ile çocuklar küçük yaşlardan başlayarak seslerin yüksekliğini somutlaştırırlar, melodiyi içten duyarak doğru bir entonasyon ile müzik okumayı öğrenirler ve müzikal bellekleri gelişir. Çocuk tarafından sadece bir el (yazma eli) hâkim el kullanılmaktadır. Her iki elin de kullanılması için alıştırma yapılmaz. Normal koşullarda sağ elini kullanan ve ilk sağ eliyle şarkı söyleyen çocuk, her iki elini kullanan çocuktan daha çabuk ve daha emniyetli bir şekilde tonal dokuları öğrenir. Ancak öğretmen, iki ayrı perdeyi göstermek için her iki ilini kullanabilir. Ya da iki sesli çalışmalarda iki ayrı grubu bu şekilde yönlendirebilir. Ya da akor değişimlerini iki eliyle gösterebilir. Bu yöntem de çok değerli bir öğretim yöntemidir” biçiminde yaptığı açıklamalar bu yöntemin özellikle müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik çalışmalarda kullanılmasının oldukça yarar sağlayabileceğini göstermektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

1. TEZLER

Gökçe (2018), “Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programındaki “Müziksel Algı ve Bilgilenme Öğrenme Alanı”nın Uygulanabilirliği” adlı tez çalışmasında, müzik öğretim programında yer alan kazanımlara yönelik derste yaşanan zorlukları ve programda yer alan etkinliklerin uygulanabilirlik düzeyini tespit etmek amaçlanmıştır. Müzik dersi öğretim programındaki müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanı kazanımlarından oluşan testte, başarı düzeylerinin düşük olduğu ve hedef kazanımlara yeterince ulaşılmadığı, kazanımların hedeflerine ulaşabilmesi için gerekli olan sınıf, araç-gereç ve fiziki donanımın yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına ilişkin kazanımlara yönelik öğrenciler; konuların zor olduğu ve programdan çıkarılması gerektiğini belirtmişlerdir. Öğrenciler, teorik yerine uygulamalı olarak müzik dersi yapılmasının ve farklı enstrümanların eğitiminin verilmesinin gerektiğini, bütün bu taleplerinin yokluğu nedeniyle de mevcut müzik dersine yönelik olumsuz yaklaşımlara sahip olduklarını, müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanı konuları için ders saatinin arttırılması ve bu konulardan sınav yapılmaması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada kazanımların istenen hedeflere ulaşmadığı, öğrenci düzeylerine uygun olmadığı ve kazanımların uygulanabilirliği açısından zorluk çektikleri ortaya çıkmıştır.

Aras (2010), “2006 İlköğretim Müzik Dersi 6.Sınıf Öğretim Programı İçerisinde Yer Alan “Müziksel Algı ve Bilgilenme” İle “Müziksel Yaratıcılık” Öğrenme Alanları Arasındaki İlişkisel Durumun Değerlendirilmesi” adlı tez çalışmasında, programında yer alan “B. Müziksel Algı ve Bilgilenme” ile “C. Müziksel Yaratıcılık” öğrenme alanlarının başarı düzeyleri ve bu iki öğrenme alanları arasındaki ilişkisel durum değerlendirilmiştir. Öğretim programında yer alan müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanında yer alan “B.1. Temel müzik yazı öğeleri kullanır” kazanımı içerisinde yer alan, Do1 ve Do2 aralığındaki notaları tanıyabilme, bildiği nota sürelerinin yanı sıra onaltılık nota süresini uygulayabilme, hece bağı ve uzatma noktasını algılama ve uygulayabilme kazanımların başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretim programında yer alan müziksel yaratıcılık öğrenme alanında yer alan “C.3. Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder” kazanımı içerisinde yer alan, farklı ölçülerdeki ezgilere ritim kalıbı

yazabilme, farklı ölçülerdeki ezgilere oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik edebilme, verilen bir ezgiye doğaçlama ritim eşliği yapabilme kazanımların başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretim programında yer alan “B. Müziksel Algı ve Bilgilenme” ile “C. Müziksel Yaratıcılık” öğrenme alanları arasındaki ilişkisel durumlara ilişkin sonuçlar bakıldığında; “B.Müziksel Algı ve Bilgilenme” öğrenme alanında yer alan “B.1.Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır” kazanımındaki ilgili kazanımlarından elde edilen genel ortalamaya ve “C.Müziksel Yaratıcılık” öğrenme alanında yer alan “C.5.Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirir” kazanımındaki ilgili kazanımlarından elde edilen genel ortalamaya bakıldığında başarı oranının olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Öğrenme alanlarının arasındaki ilişkisel durum değerlendirilerek birbirlerini destekleyici ve tamamlayıcı yönlerinin olduğu sonucuna varılmıştır.

2. MAKALELER

Demirci (2011)’ye ait, “Müziksel Algı ve Bilgilenme Üzerine Bir Değerlendirme” adlı makale çalışması, müzik öğretim programında yer alan müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanında yer alan B1 (Temel müzik yazı ve öğeleri kullanır) kazanımın derste uygulanan etkinlikler doğrultusunda başarı oranlarını tespit etmek, etkili kullanıma yönelik önerilerde bulunmak amacıyla yapılmıştır. Beş okulda yapılan gözlemler sonucu B1 kazanımına ilişkin “bildiği nota sürelerinin yanı sıra onaltılık nota süresini uygulayabilme” hedefine, etkinlikler boyutunda ulaşma düzeyi büyük ölçüde başarılı bulunduğu, B1 kazanımına ilişkin “hece bağına algılama ve uygulayabilme” hedefine, etkinlikler boyutunda ulaşma düzeyi kısmen başarılı bulunduğu, B1 kazanımına ilişkin “uzatma bağı ve uzatma notasını algılama ve uygulayabilme” hedefine, etkinlikler boyutunda ulaşma düzeyi büyük ölçüde başarılı bulunduğu, B1 kazanımına ilişkin “5/8’lik aksak ölçüyü kavrama ve uygulayabilme” hedefine, etkinlikler boyutunda ulaşma düzeyi kısmen başarılı bulunduğu, B1 kazanımına ilişkin “6/8’lik bileşik ölçüyü kavrama ve uygulayabilme” hedefine, etkinlikler boyutunda ulaşma düzeyi kısmen başarılı bulunduğu sonucuna ulaşmıştır.

Umuzdaş ve Levent (2012), “Müzik Öğretmenlerinin İlköğretim Müzik Dersi İşleyişine Yönelik Görüşleri” adlı makale çalışmasında, müzik öğretmenlerinin ilköğretim müzik dersi işleyişine yönelik görüşlerini betimlemek, müzik eğitimi sürecine yönelik düşüncelerin ortaya konulması, eğitimin temeli olan ilköğretim düzeyinde niteliğin artırılması bakımından amaçlanmaktadır. Burada göz önünde

bulundurulanan temel ilkelerden biri programın öğrenci merkezli olmaması, okullardaki fiziki şartların yetersizliği, sınıfların kalabalık olması, öğrencilerle bire bir ilgilenmede zorlandıkları sonucuna ulaşmıştır. Çalışmada müzik ders işleyişine yönelik hazırlanan programların ders içi uygulandığında yaşanan sorunları belirtmiştir.

Canbay (2007), “Müzik Öğretmenlerinin İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programına Yaklaşımlar” adlı makale çalışmasında, bu çalışmada müzik öğretmenlerinin müzik dersi programına yönelik görüşlerine ve yaklaşımlarına yer verilmiştir. Çalışmada öğretim programının yeterliliği ve işlevselliği konusunda öğretmenlerin görüşleri ve yaklaşımları tespit edilmeye çalışılmıştır. Öğretmenler müzik öğretim programını yeteri kadar işlevsel, esnek ve toplumun görüş ve beklentilerine uygun bulmadıklarını, okulun koşullarını, okulun koşulları içinde bulundukları olanaklardan olabildiğince yararlanmaya çalışmakta, teknoloji desteğini bilgileri ölçüsünde kullanmaya gayret gösterdiklerini, mevcut öğretim programının geliştirip yeniden oluşturulması ve yeni programın; öğrenci merkezli, oyun ağırlıklı, şarkı öğretimini esas alan, ruh ve beden olarak öğrencileri müziğe yakınlaştıracak yönde ve aynı zamanda bireysel farklılıklara cevap verecek ana konuları içeren esnek ve çağdaş müzik eğitiminin gereklerine uygun bir yapıda hazırlanması konusunda ortak bir sonuca ulaşmıştır. Çalışmada öğretmenlerin, programdaki mevcut durumun düzenlenmesi ve daha verimli hale getirilmesi gerektiği, programın basitleştirip öğrenci düzeylerine uygun ve uygulanabilirliği olan ve ders kitapların düzenlenmesi gerektiği görüşleri belirtilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ORTAOKUL MÜZİK DERS PROGRAMLARINDA YER ALAN MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİLENME ÖĞRENME ALANINA YÖNELİK KAZANIMLARIN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ ÜZERİNE ARAŞTIRMA

1. ARAŞTIRMANIN PROBLEM CÜMLESİ

Araştırmanın problemi: “Ortaokul Müzik Ders Programlarında Yer Alan Müziksel Algı ve Bilgilenme Öğrenme Alanına Yönelik Kazanımlar Öğretmen Görüşlerine Göre nasıldır?” biçimde oluşturulmuş, kazanımların öğretmen görüşlerine göre öğretim ilke ve yöntemleri, öğrencilerin müzikal gelişimleri vb açılarından nasıl olduğu incelenmeye çalışılmıştır.

2. ARAŞTIRMANIN ALT PROBLEMLERİ

1.Katılımcılara göre, ortaokul müzik ders programlarında yer alan ve araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik kazanımlar katılımcı görüşlerine göre öğretim ilke ve yöntemi açısından uygun mudur?

2.Katılımcılara göre, ortaokul müzik ders programlarında yer alan ve araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik kazanımlar öğrencilerin müzikal gelişimi açısından uygun mudur?

3.Katılımcılara göre, ortaokul müzik ders programlarında yer alan ve araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik kazanımlarla ilgili önerileri nelerdir?

3. ARAŞTIRMANIN AMACI

Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanı öğrencilerin müzik bilgilerini ve müziği oluşturan yükseklik, gürlük, süre ve tını gibi öğelerle ilgili teorik bilgi ve becerilerle, işitme çalışmalarını kapsayan bir öğrenme alanıdır.

Bu araştırma, müzik ders programlarında yer alan müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik etkinliklerin müzik öğretmenlerin görüşlerine göre yeterli olup olmadığını tespit etmek, öğretmenlerin bu öğrenme alanına yönelik görüşlerini ve

derslerde uygulamasında karşılaşılan sorunları tespit etmek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

4. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Araştırma, müzik ders programlarında yer alan müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik etkinlikleri müzik öğretmenlerinin görüşleri çerçevesinde değerlendirmesi, söz konusu öğrenme alanı ile ilgili kazanımların uygulanmasında yaşanan sorunların belirlenmesi ve çözüm önerileri sunması açısından önemli görülmektedir. Öğretim programlarının geliştirilmesi, yenilenmesi ve eksikliklerin giderilmesi açısından öğretmen görüşlerini almasıyla, söz konusu öğrenme alanının etkinliğinin yükseltilmesine katkıda bulunması umulmaktadır.

5. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Bu araştırma; müzik ders programında kullanılan müziksel algı ve bilgilenme alanındaki kazanımlar ve etkinlikler,

Araştırmaya katılmaya istekli müzik öğretmenleri,

2019-2020 Eğitim öğretim yılı ve

Araştırmacının maddi manevi olanaklarıyla sınırlandırılmıştır.

6. ARAŞTIRMANIN SAYILTILARI

Ayrıca, araştırma için belirlenen veri toplama yöntem ve tekniklerinin araştırmanın amacına uygun olduğu,

Araştırma ile ilgili kaynak taraması yapılarak elde edilen verilerin uygun ve gerekli olduğu,

Çalışma grubunun, çalışma için hazırlanmış olan yönergedeki sorulara verdikleri cevapların gerçeği yansıttığı sayıltılarından hareket edilmiştir

7. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu bölümde, araştırmanın modeli, araştırmanın çalışma grubu, veri toplama yöntemi ve verilerin çözümlenmesi ve yorumlanmasına ilişkin açıklayıcı bilgilere yer verilmiştir.

7.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Araştırmada, MEB’de görev yapan müzik öğretmenlerinin müziksel algı ve bilgilenme alanına yönelik etkinlikleri uygularken yaşadıkları sorunlar nitel tarama modeli esas alınarak tespit edilmeye çalışılmıştır. Tarama modelleri “geçmişte, ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan birey, ya da nesne kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Bilimsel istenen şey vardır ve oradadır. Önemli olan onu uygun bir biçimde gözleyip belirleyebilmektir” (Karasar 2009:77). Bu tanımlamaya uygun olarak araştırmada müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik öğretmen görüşleri tespit edilmeye ve irdelenmeye çalışılmıştır. Tespit edilen görüşler çeşitli temalar çerçevesinde irdelenerek betimlenmeye çalışılmıştır. Bu yönüyle betimsel bir çalışmadır. Betimsel çalışmalarda araştırmanın yapıldığı ortam, görüşler ve düşünceler veya olaylar olduğu gibi aktarılır, betimlenir. Bu araştırmada müzik öğretmenlerinin müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik görüşleri betimlenmeye çalışılmıştır.

7.2. ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ

Cebeci’ye göre evren; “Bir alan araştırmasında araştırma yapılacak problem alanının tamamına denir” (2010: 49). Bu araştırmanın evreni; ortaokullarda görev yapan müzik öğretmenleridir. Örneklem ise araştırmaya gönüllü katılmak isteyen ve ulaşılabilen 40 müzik öğretmenleri ile oluşturulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Katılımcılar	Bayan	Erkek
Toplam	25	15

Araştırmaya 40 eğitimci katılmıştır. Katılımcılardan 25’i bayan, 15’i erkektir.

Tablo 2. Katılımcıların Görev Sürelerine Göre Dağılımı

Müzik Öğretmenlerinin Görev Yılı	Katılımcıların Görev Süresi Dağılımı
1-5	23
6-10	10
11-15	1
16 ve üzeri	6

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinden 23'ü 1-5 yıl arasında, 10'u 6-10 yıl arasında, 1'i 11-15 yıl arasında, katılımcılardan 6'sı 16 ve üzeri yıl arasında bir süredir görev yapmakta olduğu belirtmiştir. Bu verilere bakıldığında katılımcıların büyük çoğunluğu 1-5 yıl arasında görev yapmakta olan öğretmenlerden oluşmaktadır.

Tablo 3. Katılımcıların Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

	Katılımcıların eğitim durumlarına göre dağılımı
Lisans	25
Yüksek Lisans	13
Doktora	2
Toplam	40

Araştırmaya katılan öğretmenlerin 25'i lisans mezunu olduğunu, 13'ü yüksek lisans yaptığını, 2'si ise doktora yaptığı belirtmiştir. Doktora yapmış olan iki kişi görüşme formun geliştirme aşamasında görüşlerine başvurulmuş ve düzeltilmesinde önerilerine başvurulmuş alan uzmanı kişilerdir.

7.3. VERİ ANALİZ YÖNTEMİ

Araştırmada elde edilen veriler alanında uzman bir istatistikçinin incelemesine sunulurken, toplanan verilerin işlenmesine yönelik görüşleri alınmıştır. Araştırmada görüşme tekniği kullanılmış olması sebebiyle istatistik programlarına sokulmadan işlenmesinin daha doğru olacağı düşünülmüş, görüşlerini açık bir şekilde belirttiği görülen 10 katılımcının görüşlerine tablo içerisinde yer verilmiştir. Bu katılımcıların her soruyu ayrıntılı bir şekilde cevaplamaya çalıştıkları görülmüş, diğerlerinin ise daha kısa cevaplar verdikleri saptanmıştır. Bu nedenle görüş belirten 10 katılımcının ilettiği oldukları görüşler tablolara işlenmiştir. Öte yandan görüşme formunun uygulandığı toplam 40 katılımcının görüşleri ise yine tablo halinde fakat üçlü likert ölçeğine göre işlenmeye çalışılmıştır. Eğitimcilerin yönergedeki açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlar ise, nitel yöntemler doğrultusunda yorumlanıp aktarılmıştır.

Araştırmanın bu bölümünde, “Ortaokul Müzik Ders Programlarında Yer Alan Müziksel Algı ve Bilgilenme Öğrenme Alanına Yönelik Kazanımların Öğretmen Görüşlerine Göre nasıldır?” problemine yanıt aramak üzere oluşturulmuş alt problemler çerçevesinde, Müzik öğretmenlerine uygulanan yapılandırılmış görüşme formlarının değerlendirilmesiyle elde edilen bulgulara ve yorumlamalarına yer verilmiştir.

7.4. VERİLERİN TOPLANMASI VE İŞLENMESİ

Araştırmada verilerin toplanması amacıyla bir görüşme formu geliştirilmiştir. Bu ölçek 5 uzmana uygulama öncesinde hata ve anlam bozukluğu ya da eksikliklerin tespiti amacıyla sunulmuş, uzmanların tavsiyeleri doğrultusunda yeniden ele alınarak geliştirilmiştir. Geliştirilen ikinci görüşme formu tekrar uzmanların görüşüne sunulmuş yapılan değişiklikler gözden geçirilmiştir. İnceleyen uzmanların 3'ü AKÜ Devlet Konservatuvarı Öğretim Elemanı, 2'si Ortaokul Öğretmenidir. Ardından görüşme formları ve bu formu yapmaya istekli ortaokullarda görev yapan ve bu düzeyde verilmekte olan müzik eğitimi programını değerlendirebilecek olan müzik eğitimcileri ile paylaşılmıştır. Ortaokullarda görev yapan müzik öğretmenleri ile sözlü olarak iletişime geçilip görüşme formu eğitimcilerin tercihlerine göre e-mail ya da posta yoluyla kendilerine ulaşılmıştır, yine aynı yöntem ile toplanmıştır. Toplanan bu formlar yoluyla veriler elde edilmiştir.

Araştırma sürecinin akışı şu şekilde gerçekleşmiştir.

1. Konu ile ilgili yapılmış araştırma ve kaynakların incelenmesi,
2. 2019-2020 yılı ortaokul müzik ders kitaplarının ve dersi içeriğinin incelenmesi,
3. Araştırmada kullanılabilecek kaynakların belirlenmesi,
4. MEB tarafından 2019 yılında yayınlanmış olan müzik kitabı ders içeriği ve konu ile ilgili kaynakların taranması ve incelenmesi sonucunda müziksel algı ve bilgilenme alanının kazanımları dikkate alınarak öğretmenlerin görüşlerini ortaya koyması amacıyla görüşme formu geliştirilmesi,
5. Geliştirilen görüşme formu uzman görüşleri alınarak yeniden gözden geçirilmesi ve düzenlenmesi,
6. Ortaokul düzeyinde görev yapan ve araştırmaya destek olmak isteyen müzik öğretmenlerine mail yoluyla görüşme formların gönderilmesi,
7. Elde edilen bulguların değerlendirilmesi, analizlerinin yapılması ve yorumlanması,
8. Yorumlanan verilere önerilerin geliştirilmesi ile gerçekleştirilmiştir.

8. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Araştırma, : “Ortaokul Müzik Ders Programlarında Yer Alan Müziksel Algı ve Bilgilenme Öğrenme Alanına Yönelik Kazanımlar Öğretmen Görüşlerine Göre

Nasıldır?” problemi çerçevesinde ele alınmıştır. Bu probleme bağlı olarak oluşturulan alt problemlere ilişkin bulgular işlenmiş ve yorumlanmıştır.

8.1. BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM

Katılımcılara göre, ortaokul müzik ders programlarında yer alan ve araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik kazanımlar öğretim ilke ve yöntemleri açısından uygun mudur?

1. Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik kazanımları öğretim ilke ve yöntemleri (1.Amaca görelilik(hedeflere uygunluk), 2.Öğrenciye görelilik(Düzeye uygunluk), 3.Bilinenden bilinmeyene, 4.Yakından uzağa,5.Somuttan soyuta, 6.Açıklık(Ayanılık,açıklık), 7.Transfer edebilme (Başka alanlara aktarabilir olma),8.Ekonomiklik, 9.İş-Aktivite(Yaparak yaşayarak öğrenme, uygulanabilirlik)10.Hayata yakınlık (Yaşama yakınlık), 11.Güncellik, 12. Bütünlük, 13.Sosyallik (Otoriteye itaat ve özgürlük), 14.Bilgi ve becerinin güvence altına alınması, 15.Tümdengelim(Öğrenme konularının ana başlıklardan alt başlıklara doğru düzenlenmesi), 16.Basitten karmaşığa, (Kolaydan zora)) açısından uygun buluyor musunuz?

Tablo 4. Katılımcıların “Araştırmanın Konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik kazanımların öğretim ilke ve teknikleri açısından uygun buluyor musunuz?” Sorusuna İlişkin Görüşleri

	Araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik kazanımları öğretim ilke ve teknikleri açısından uygun buluyor musunuz?						Toplam	
	Evet		Kısmen		Hayır			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Katılımcı Sayısı	26	65	6	15	8	20	40	100

Bu tabloya göre, katılımcılardan %65’i evet uygun buluyorum, %15’i kısmen uygun buluyorum, %20’si hayır uygun bulmuyorum görüşünü ortaya koymuştur.

Buna göre katılımcıların, Müziksel algı ve bilgilenme alanına yönelik kazanımları öğretim ilke teknikleri açısından uygun ve kısmen uygun buldukları anlaşılmaktadır. Bu görüşlere dayalı olarak kazanımların öğretim ilke ve teknikleri açısından uygun gibi görülmekle birlikte kısmen uygun bulanlar ve uygun bulmayanlar da göz önünde bulundurulduğunda tekrar gözden geçirilmesinin yararlı olacağı kanısına varılmıştır. Katılımcılardan görüşlerini belirtenlerin görüşleri incelendiğinde:

Tablo 5. Katılımcıların “Araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik kazanımları öğretim ilke ve teknikleri açısından uygun buluyor musunuz?” Sorusuna İlişkin Yorumları

	Araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik kazanımları öğretim ilke ve teknikleri açısından uygun buluyor musunuz?
1.Katılımcı	Teorik olarak kazanımlarla, ilke ve teknikler uyuşsa da pratikte uygulanabilirliği mümkün görünmüyor.
10.Katılımcı	Uygun buluyorum fakat müfredatta çok örnek parçanın olması gerektiğini düşünüyorum.
12.Katılımcı	Evet fakat her sınıfın seviyesine uygun farklı yöntem ve tekniklerin uygulanmasının daha doğru olabileceğini düşünüyorum.
13.Katılımcı	Uygun buluyorum. Ama öğretmenin bu kazanımlara yönelik çalışmalar yaparken öncelik sonralık ve düzey kavramlarını dikkate alınması gerekiyor. Bir yerde kavramların öğretim ilke ve tekniklerine uygun olmasının öğretmenin elinde olduğunu düşünüyorum.
19.Katılımcı	Evet buluyorum. Seviyeye göre ekleme çıkarma yapılabilir.
21.Katılımcı	Öğretim ilke ve teknikleri açısından uygun bulmama karşın eksik ve bazı düzeltilmesi, eklenmesi ve çıkartılması gereken yönler olduğunu aynı zamanda, öğrenme alanlarındaki şartları ve öğrencilerin hazırbulunuşluk seviyelerin de göz önünde bulundurulması gerektiğini düşünüyorum.
32.Katılımcı	Evet uygun buluyorum ama bazı öğrenciler sistem dolayısıyla bazı teorik kazanımların hayatlarında ne işe yarayacaklarını sorguluyor ve belki de işine yaramayacaklarını düşünüyorlar. Böyle kazanımların önemini vurgulamak da biz sevgili öğretmenlere düşüyor.
33.Katılımcı	Genel olarak değerlendirdiğimde yarısını uygun buluyorum diyebilirim bazı kazanımlar neredeyse lise seviyesinde özellikle müzik dersine müzik öğretmenin 5. Sınıftan sonra girmeye başladığını düşünürsek.
38.Katılımcı	Okullarda verilen eğitim genel müzik eğitimidir. Devlet okullarını çoğunda müzik sınıfı ve enstrüman bulunmadığından sınıflarda işlenmesi zorunlu hale gelmiştir. Bu öğretmenin daha aktif öğrencinin pasif kalması anlamına geliyor. 7B2,8B1,8B2 Her şeyden biraz anlatıldığını ve konular arası geçişlerde bağlantıların pek sağlanmadığını düşünüyorum.

Yukarıdaki Tablo 5’e göre katılımcıların genel olarak araştırmanın öğrenme alanına yönelik kazanımları öğretim ilke ve teknikleri açısından uygun buldukları, 1 katılımcının yarı yarıya uygun bulduğu ve 1 katılımcının da uygun bulmadığı görülmüştür. Bu görüşler çerçevesinde kazanımları uygun bulmakla beraber eleştirilerde de bulundukları görülmektedir. Özellikle öğretmenlerin aktif bir şekilde ders anlatmalarının gereğini dile getirdikleri anlaşılmıştır.

Bu görüşlere dayalı olarak, kazanımların öğretim ilke tekniklerine göre uygun olmakla birlikte dikkatle ele alınması ve öğrencilerin düzeylerine göre uygulanmalarının gerektiği ortaya çıkmıştır. Burada belirtilen Tablo 4 ile de uyumlu olduğu gözlenmektedir.

Sonuç olarak, müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik kazanımların öğretim ilke ve teknikleri açısından genel olarak uygun olmakla birlikte tekrardan gözden geçirilmesinin de yararlı olacağı söylenebilir.

1. Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik programda ayrılan sürenin oranı sizce yeterli midir?

Tablo 6. Öğretim Programı'nın 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar Öğrenme Alanları ve Süreleri

		Dinleme- Söyleme	Müziksel Algı ve Bilgilenme	Müziksel Yaratıcılık	Müzik Kültürü	Toplam
5.SINIF	Kazanım Sayısı	6	7		4	23
	Önerilen Süre	17	7	7	5	36
	Önerilen Sürenin Oranı	%47	%19	%20	%14	%100
6.SINIF	Kazanım Sayısı	7	4	6	6	24
	Önerilen Süre	17	6	8	5	36
	Önerilen Sürenin Oranı	%47	%17	%22	%14	%100
7.SINIF	Kazanım Sayısı	7	4	5	6	22
	Önerilen Süre	17	6	7	6	36
	Önerilen Sürenin Oranı	%47	%17	%19	%17	%100
8.SINIF	Kazanım Sayısı	10	2	4	9	25
	Önerilen Süre	17	5	7	7	36
	Önerilen Sürenin Oranı	%48	%14	%19	%19	%100

Kaynak: MEB, (2018).

Bu tabloya göre müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik süre sınıflara göre toplam sürenin 5.sınıfta %19'unu, 6. ve 7. sınıfta %17'sini, 8.sınıfta %14'ünü oluşturmaktadır. Bütün sınıflardaki müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına ayrılan sürenin ise %16,75 olduğu görülmektedir. Bu tabloya bakıldığında dinleme söyleme öğrenme alanına %47,25, müziksel yaratıcılık öğrenme alanına %20 ve müzik kültürü öğrenme alanına ise %16 oranında bir süre ayrıldığı görülmektedir. Bu bilgilere dayalı olarak en fazla sürenin dinleme söyleme öğrenme alanı için önerildiği anlaşılmaktadır.

Tablo 7. Katılımcıların, , “Araştırmanın Konusunu oluşturan alanına yönelik programda ayrılan sürenin oranı sizce yeterli midir?” Sorusuna İlişkin Görüşleri

	Araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik programına ayrılan sürenin oranı sizce yeterli midir?						Toplam	
	Evet		Kısmen		Hayır			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Katılımcı Sayısı	6	15	2	5	31	80	40	100

Bu tabloya göre, katılımcılardan %15’i evet uygun buluyorum, %5’i kısmen uygun buluyorum, %80’i hayır uygun bulmuyorum görüşünü ortaya koymuştur.

Buna göre katılımcıların, Müziksel algı ve bilgilenme alanına yönelik programda ayrılan sürenin oranını yetersiz bulduğu anlaşılmaktadır. Katılımcılardan görüşlerini belirtenlerin görüşleri incelendiğinde:

Tablo 8. Katılımcıların, , “Araştırmanın Konusunu oluşturan alanına yönelik programına ayrılan sürenin oranı sizce yeterli midir?” Sorusuna İlişkin Yorumları

	Araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik programına ayrılan sürenin oranı sizce yeterli midir?
11.Katılımcı	Kazanımlara ayrılan süre yeterli gibi gözükse de haftalık ders saatinde artış yapılması gerekir.
12.Katılımcı	Yeterli fakat sınıfların hazırbulunuşluk durumuna ve algılama kapasitelerine göre değişiklik gösterebilmektedir.
14.Katılımcı	Bu konu uzun yıllardır bir tartışma konusu. Avrupa’ da birçok ülkede müzik dersleri daha fazla ders saatine sahip. Ülkemizde haftada 1 veya 2 saatlik süreçler olarak planlanıyor. Öğrenci için müzik dersi yoğun akademik ders programı içinde bir kaçış süreci olarak yorumlanıyor. Bu da dersin verimliliğini negatif yönde etkiliyor.
17.Katılımcı	Hayır. Kazanımlar sadece müzikle ilgili müziğe ait konular değil. İstenilen geniş bakış açısı ve genel bir kültürlenme söz konusu. Hepsinin gerçekleşmesi için ders saatlerinin artırılması gerekmektedir.
21.Katılımcı	Kesinlikle bizim en büyük sıkıntılarımızdan bir tanesi de müzik öğretmede zaman sıkıntısıdır. Yoklama aldıktan sonra sınıf yönetimindeki “Dikkat çekme,” “Güdüleme” aşamalarından sonra zaten verilen süre dolduğu için dersimizin ana kazanımını vermek ve Giriş kısmını yaptıktan sonra gelişme kısmına bir hafta sonra devam etmek zorunda kalıyoruz. Bir hafta uzun bir süreç olduğu için konuyu tekrar hatırlatmak zorunda kaldığımız için tekrar bir vakit kaybı yaşamaktayız. Dolayısıyla bu verilen kazanımların haftada bir ders saati süresince anlatılması ve bunun da çok verimli olabilmesi mümkün görünmemektedir.
24.Katılımcı	Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanı öğrenilmesi zor bir alan olduğu için ve aynı zamanda bilişsel bir süreç olduğu için süre olarak idealdir.
35.Katılımcı	Yetersiz. Ders saatimiz kısıtlı ve seçmeli müzik dersleriyle bu açığı kapatmaya çalışıyoruz. Her sınıf düzeyinin en az iki saat müzik dersi alması gerekir diye düşünüyorum.
37.Katılımcı	Program sıkıştırılmış doğal olarak ders saatlerinin azlığından kaynaklı bir durum teknik konuları işleyince ders bitiyor her hafta farklı bir teknik konu ile çocuklar sıkılıyorlar. Uygulamalı konularda ise genellikle ders yarıda kalıyor ve genellikle öğrencilerimden aldığım geri dönütler neden haftada bir saat oluyor. Süreyi pek yeterli bulmuyorum ve ilçede okulda önemli gün ve haftalar için etkinlikler çıkarılması isteniyor bu etkinlikler için ders saati içerisinde çalışmalar yapmak zorunda kalabiliyoruz.

Tablo 8 (Devam). Katılımcıların, “Araştırmanın Konusunu oluşturan alanına yönelik programına ayrılan sürenin oranı sizce yeterli midir?” Sorusuna İlişkin Yorumları

38.Katılımcı	Ortaokul Müzik derslerine hafta 1 saat ders ayrılıyor bu müzik dersi gibi soyut ve uygulamalı bir ders için hiç yeterli gelmiyor. Öğretilen enstrümanlar (melodika,flüt) açısından tek tek ilgilenmek gerektiğinde zaman yetmiyor ya da hızlıca ilgilenip, öğrencinin anlamadığını geçiştirmiş gibi olunuyor bu durumda öğrencide boş verme ve çalamayacağını kabullenme duygusu yaratıyor. Müziksel algı alanı içinse anlatılacak konuyu bir ders saati içinde anlatılsa da tekrar edilip pekiştirilme imkânı pek olmuyor. Pek yeterli bulmuyorum.
39.Katılımcı	Ders programında bu konuya ayrılan süre soruluyor ise bazı kazanımlar yetmiyor.(ölçüler ve diziler konusu vs). Haftalık ders saati ise kesinlikle yetmiyor 40 dakika. Eskiden olduğu gibi ders saati 2 derse çıkarılmalıdır.

Yukarıdaki Tablo 8’e göre katılımcıların genel olarak müzik ders saatine ayrılan süreyi yeterli bulmadıkları görülmektedir. Bu görüşe dayalı olarak araştırmaya konu olan öğrenme alanına yönelik ayrılan sürenin Tablo 6 da dikkate alındığında yetersiz olduğu ileri sürülebilir. Yapılan açıklamalarda da bir katılımcının belirtilmiş olduğu gibi “Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanı öğrenilmesi zor bir alan olduğu için ve aynı zamanda bilişsel bir süreç olduğu için bu kazanımlara ayrılan sürenin” yeterli olmadığı sanılmaktadır.

Bu görüşler çerçevesinde sürenin yetersiz bulunmuş olmasıyla birlikte katılımcıların eleştirilerde de bulundukları görülmektedir. Özellikle süre yetersizliğinden dolayı dersin uygulama kısmını tamamlayamadıklarını dile getirmişlerdir.

Sonuç olarak müziksel algı bilgilenme öğrenme alanına yönelik programına ayrılan sürenin oranı yetersiz olduğu söylenebilir.

2. Müzik öğretim programında yer alan kazanımların dersi planlamada etkili olduğunu düşünüyor musunuz?

Tablo 9. Katılımcıların, “Müzik öğretim programında müziksel algı ve bilgilenmeye yönelik kazanımların dersi planlamada etkili olduğunu düşünüyor musunuz?” Sorusuna İlişkin Görüşleri

	Müzik öğretim programında müziksel algı ve bilgilenmeye yönelik kazanımların dersi planlamada etkili olduğunu düşünüyor musunuz?						Toplam	
	Evet		Kısmen		Hayır			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Katılımcı Sayısı	24	60	4	10	12	30	40	100

Bu tabloya göre, katılımcılardan %60’ı evet uygun buluyorum, %10’u kısmen uygun buluyorum, %30’u hayır uygun bulmuyorum görüşünü ortaya koymuştur.

Buna göre katılımcıların, Müzik öğretim programında yer alan müziksel algı ve bilgilenmeye yönelik kazanımların dersi planlamada etkili olduğunu düşündükleri anlaşılmaktadır. Katılımcılardan görüşlerini belirtenlerin görüşleri incelendiğinde:

Tablo 10. Katılımcıların, “Müzik öğretim programında yer alan müziksel algı ve bilgilenmeye yönelik kazanımların dersi planlamada etkili olduğunu düşünüyor musunuz?” Sorusuna İlişkin Yorumları

	Müzik öğretim programında yer alan müziksel algı ve bilgilenmeye yönelik kazanımların dersi planlamada etkili olduğunu düşünüyor musunuz?
11.Katılımcı	Dersi planlamada etkili olduğunu düşünüyorum fakat öğrenci hazırbulunuşluluğunun da göz önünde bulundurulması gerekir diye düşünüyorum.
12.Katılımcı	Bazı kazanımlar için ayrılan sürelerin yetersiz olduğunu düşünüyorum. Yetersiz süre ders planını olumsuz yönde etkilemektedir.
13.Katılımcı	Evet, eğer öğretmen bu kazanımları dikkate alırsa dersi etkili bir şekilde planlayabilir. Ama bu kazanımlar da tek başına yeterli değildir. Hazırlanan etkinliklerin iyi planlanması gerekir.
17.Katılımcı	Kesinlikle evet. Çünkü bir hedef ve amaca yönelik eğitim veriyoruz. Bu sebeple genel bir program ve sonra aylık ve günlük planlar şart.
21.Katılımcı	Yardımcı olsa da “öğretimde esneklik” ilkesinden dolayı sınıf düzeyine, öğrencinin hazırbulunuşluğuna göre bu durumun değiştiğini düşünüyorum.
30.Katılımcı	Hayır düşünmüyorum. Müzik standarda sığacak bir bilim değildir. Metodize edilmiş ve standarda oturtulmaya çalışmış birçok sistem zamansal çerçevede problemlere yol açabiliyor.
35.Katılımcı	Temel konularda etkili fakat bazı kazanımlar seviyeye göre ağır geliyor.
37.Katılımcı	Aşamalı olarak planlandığı için öğrenilmesi gereken konuları atlamamak açısından yararlı ve sınıfların öğrenme hızlarına hangi konularda geri ya da ilerde olduğunu görerek plan yapmak açısından etkili olduğunu düşünüyorum.
38.Katılımcı	Dersi planlamakta, programda yer alan kazanımların konu çerçevesinden çıkmadan plan yapılmasında etkisi vardır. Tabi ki öğrencilerin bulunduğu seviyede dersin planını yapmak gerektiğinde, çoğu zaman etkisi olmuyor. Bunun nedeni öğrenciler tarafından müzik dersinin önemsenip bir ders gibi görülmeyip, çalışma alışkanlığının oturmaması doğal olarak genellikle kazanımlar için planlama yaparken, öğretim programı kazanımları dışına çıkılabiliyor.
40.Katılımcı	Kazanımların özelden genele, basitten karmaşığa, basitten zora doğru olması ve pekiştirilerek uygulanmaya çalışılması önemlidir. Bu da müzik öğretim programında mevcuttur. Bu programdaki içerik daha fazla genişletilmeli böylece planlamada etkili olacağını düşünüyorum.

Yukarıdaki Tablo 10’a göre katılımcıların genel olarak müzik öğretim programında yer alan kazanımları ders planlamada etkili buldukları, 5 katılımcının etkili bulduğu, 2 katılımcının kısmen etkili bulduğu, 3 katılımcının etkili bulmadığı görülmektedir.

Bu görüşler doğrultusunda basitten karmaşığa, kolayda zora, somuttan soyuta öğretim sağladıkları söylenmektedir. Kazanımların sarmal bir şekilde planlanması öğrenciler için daha verimli öğrenmeleri ve ulaşılması istenen hedefe varılacağı görülmektedir. Ders planlamada etkili olduğu görülen kazanımların öğrencilerin hazırbulunuşlukları ve sınıf ortamına göre hazırlandığını, bazı durumlara göre değişkenlik gösterdiği görülmektedir. Bu gibi durumlarda eğitmenin ders içi hazırladığı etkinlikleri iyi planlaması gerektiği görülmüştür.

Bu görüşlere dayalı olarak, katılımcıların dersi planlamada kazanımları etkili buldukları ama ders süresi konusunda kazanımları işlemek ve pekiştirmek konusunda zorlandıklarını dile getirdikleri görülmektedir.

Sonuç olarak müzik öğretim programında yer alan kazanımları dersi planlamada etkili buldukları ve belirli bir hedef ve amaca yönelik eğitim verilmesi için kazanımların ders planlamada etkili olduğu söylenebilir.

3. Derslerinizin işleniş sürecinde kazanımlardan yararlanıyor musunuz?

Tablo 11. Katılımcıların, “Derslerinizin işleniş sürecinde kazanımlardan yararlanıyor musunuz?” Sorusuna İlişkin Görüşleri

	Derslerinizin işleniş sürecinde kazanımlardan yararlanıyor musunuz?						Toplam	
	Evet		Kısmen		Hayır			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Katılımcı Sayısı	28	70	10	25	2	5	40	100

Bu tabloya göre, katılımcılardan %70’i evet yararlanıyorum, %25’i kısmen yararlanıyorum, %5’i hayır yararlanmıyorum görüşünü ortaya koymuştur.

Buna göre katılımcıların büyük çoğunluğu, ders işleniş sürecinde kazanımlardan yararlanmaktadır. Bu görüşlere dayalı olarak kazanımların dersin işleniş sürecini planlama ve yürütmede oldukça önemli olduğu anlaşılmaktadır. Katılımcılardan görüşlerini belirtenlerin görüşleri incelendiğinde:

Tablo 12. Katılımcıların, “Derslerinizin işleniş sürecinde kazanımlardan yararlanıyor musunuz?” sorusuna ilişkin yorumları

	Derslerinizin işleniş sürecinde kazanımlardan yararlanıyor musunuz?
3.Katılımcı	Evet, ama kazanım o kadar yetersiz ki kendim ekstradan program yapmak durumunda kalıyorum.
4.Katılımcı	Yararlanıyorum ama ders içerisinde öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyine göre farklılıklar gösterebiliyor bu durum.
10.Katılımcı	Ders işlemede bana kolaylık sağlayan kazanımları kullanıyorum. Müzik dersi uygulamaya dayalı bir ders olduğu için, müfredatta bulunan müzik parçaları, türküleri derslerimde uyguluyorum.
11.Katılımcı	Öğrenci ön bilgilerine göre yararlanıyorum.
13.Katılımcı	Evet yararlanıyorum, ama tamamen bağlı kalmıyorum.
17.Katılımcı	Yararlanıyorum fakat bu kazanımların güncellenmesi gerektiğini düşünmekteyim.
19.Katılımcı	Evet yararlanıyorum. Kendim ekleme de yapıyorum.
32.Katılımcı	Elbette yararlanıyorum fakat belirli gün ve haftalar için ayrılan kazanımların süresi yetersiz geliyor.
38.Katılımcı	Kazanımlarda verilen önerileri dikkate alıyorum herhangi bir anlatılmayan, öğrenciye sunulmayan ayrıntı kalmaması için yararlanıyorum.
40.Katılımcı	Tabi ki yararlanıyorum. Kazanımlar konunun kavratılmasındaki hedeflerdir. Fakat zaman zaman kazanımları öğrencinin hazırbulunuşluğuna göre çeşitlendirip uygulama yaptırıyorum.

Yukarıdaki Tablo 12’e göre katılımcıların genel olarak ders işleniş sürecinde kazanımlardan yararlandıkları, 6 katılımcının kazanımlardan yararlandığı ve 4 katılımcının yarı yarıya yararlandığı görülmektedir.

Bu görüşler çerçevesinde kazanımlar doğrultusunda günlük ders planı hazırladıkları görülmektedir. Genel olarak temel konularda yararlandıklarını, kazanımlarda yer alan etkinlikleri uyguladıklarını dile getirmişlerdir. Belirli gün ve haftalar için ayrılan sürenin yetersiz olduğu görüşlerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin diğer bir görüşü programda yer alan kazanımların güncellenmesi ve etkinliklerin çoğaltılması gerektiğidir.

Ayrıca katılımcılar, ders işleniş sürecinde kazanımlardan yararlandıkları ama öğrencilerin ön bilgilerine ve hazırbulunuşluklarına göre kendileri ekleme yaptıklarını dile getirmişlerdir.

Sonuç olarak ders işleniş sürecinde kazanımlardan yararlandıkları, kazanımları ders planlamada kolaylık sağladığı söylenebilir.

3. Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik kazanımların öğrencilerin sınıf düzeyleri açısından nasıl buluyorsunuz?

Tablo 13. Katılımcıların, “Araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik kazanımları öğrencilerin sınıf düzeyleri açısından uygun buluyor musunuz?” Sorusuna İlişkin Görüşleri

	Araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik kazanımları öğrencilerin sınıf düzeyleri açısından uygun buluyor musunuz?						Toplam	
	Evet		Kısmen		Hayır			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Katılımcı Sayısı	22	55	6	15	12	30	40	100

Bu tabloya göre, katılımcılardan %55’i evet uygun buluyorum, %15’i kısmen uygun buluyorum, %30’u hayır uygun bulmuyorum görüşünü ortaya koymuştur.

Buna göre katılımcıların yarısından fazlası, müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik kazanımları öğrencilerin sınıf düzeyleri açısından uygun bulduğu anlaşılmaktadır. Bununla birlikte %30 oranındaki azımsanamayacak bir grup da uygun bulmadığını belirtmiştir. Bu verilere dayalı olarak kazanımların sınıf düzeyleri açısından yeniden dikkatle ele alınmasının ve bazı yeni düzenlemelerin yapılmasının uygun olacağı söylenebilir. Katılımcılardan görüşlerini belirtenlerin görüşleri incelendiğinde:

Tablo 14. Katılımcıların, “Araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik kazanımları öğrencilerin sınıf düzeyleri açısından uygun buluyor musunuz?” Sorusuna İlişkin Yorumları

	Araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik kazanımları öğrencilerin sınıf düzeyleri açısından uygun buluyor musunuz?
4.Katılımcı	Yeterli düzeyde buluyorum ama öğretmen isterse bu kazanımlara doğal yolla, öğrencilerin kapasitesi, ilgi ve yeteneklerine, bireysel farklılıklarına göre başka kazanımlar da uygulayabilir.
13.Katılımcı	Yeterince uygun değil, daha belirgin bir sıralama olmalı.
14.Katılımcı	Ortaokul öğrencileri için ideal bir program. Ancak ilkokuldan herhangi bir müzik altyapısı ile gelmemişse o zaman büyük sıkıntı yaşıyor öğrenciler.
17.Katılımcı	Uygun bulmuyorum. Kazanımlar sarmal bir yapıda verilmiş. Ancak müzikte çocuklara bazı bilgiler somut bir şekilde bütün halinde verilmelidir ve oyunlarla pekiştirilmelidir. Örneğin; 5/8 lik 6 da 7/8 lik 7 de 9/8 lik 8. Sınıfta verilmiş. Öğrenciler farklı kalıpları aynı anda öğrenebilir.
19.Katılımcı	Düzeylerine uygun.8.sınıf düzeyinde biraz daha çalma becerisine yer verilebilir. Temel konuları o zamana kadar öğreniyorlar.
21.Katılımcı	Kazanımlar yazılırken aslında müziğin her alanına öğrencilerin hâkim olması hedeflenmiş. (Türk müziği, Batı müziği, Temel Müzikal işaretler gibi) Bunun, öğrencilerin düzeyleri açısından uygun bir program olmadığı kanısındayım. Özellikle bu yaş grubunda daha odaklı, daha fazla uygulanabilir etkinliği içeren, çocukları daha fazla müziği öğrenmeye teşvik edecek ve daha az teorik bilgi içeren kazanımlar olması gerektiğini düşünmekteyim.
29.Katılımcı	Kazanımların uygulanabilirliği aşamasındaki problemler sebebiyle her sınıf düzeyinde o eğitim yılında alması gerekenlerin eksiklikleri bir sonraki yıllarda katlanarak artmaktadır. Bu sebeple öğrenciler, sınıf düzeylerine göre belirlenen kazanımlar için yetersiz kalmaktadır.
32.Katılımcı	Sınıf düzeyleri açısından uygun buluyorum ama makam, tonalite konuları biraz daha soyut ve anlamlı kalmayabiliyor öğrenci zihinlerinde.
35.Katılımcı	5. sınıflarda daha çok ritim ve oyunlar üzerine kazanımlar olması gerekli. 8. sınıflarda tüm temel bilgiler verilmiş olduğu için enstrüman çalmaya daha çok zaman ayrılmalı.
40.Katılımcı	Ergenlik dönemi ses değişim özellikleri 5.sınıftan itibaren ele alınabilir. Kazanımlara geleneksel Dünya müziklerini tanıyabilme, bir salon konserindeki adabı nasıl olmalıdır, Türk müziği ve Batı müziği çalgılar gibi konular eklenebilir.

Yukarıdaki Tablo 14'e göre katılımcıların genel olarak söz konusu öğrenme alanına yönelik kazanımları öğrencilerin sınıf düzeyleri açısından uygun bulmakla birlikte sıralamanın ve basamakların daha iyi belirlenmesinin yararlı olacağı sonucuna ulaşılmaktadır.

Bu görüşmeler çerçevesinde kazanımlardaki sıralamanın aşamalı olması gerektiği ve bir önceki kazanımla bağlantılı olmasının uygun olacağı görüşü ortaya çıkmıştır.

Sonuç olarak müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik kazanımların sınıf düzeyleri açısından geliştirilmesi gerektiğini söylenebilir.

3. Araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik etkinlikleri planlar ve uygularken kullandığınız araç ve gereçler nelerdir?

Tablo 15. Katılımcıların, “Araştırmanın Konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik etkinlikleri planlar ve uygularken kullandığınız araç ve gereçler nelerdir?” Sorusuna İlişkin Yorumları

	Araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik etkinlikleri planlar ve uygularken kullandığınız araç ve gereçler nelerdir?
1.Katılımcı	Özellikle ritm araçları kullanıyorum.
2.Katılımcı	Orff enstrümanları, Akıllı tahta, EBA,
3.Katılımcı	Kaynak kitaplar, görsel ve işitsel videolar, kayıtlar vs
4.Katılımcı	Akıllı tahta, bilgisayar, orff çalgıları, piyano, yan flüt, ritm çalgıları ve farklı materyaller...
5.Katılımcı	Etkileşimli tahta, slayt, internet, eba içerikleri, çeşitli ritim aletleri, ses kayıtları, videolar, besteciler, yorumcular ve çalgılar, ritim ve nota bilgileri ile ilgili posterler ve resimler, çeşitli enstrümanlar (piyano, bağlama, gitar, blokflüt, melodika)
6.Katılımcı	Müzik aletleri (imkân doğrultusunda flüt vb.) bunun yanında etkinliklerimde Orff Schulwerk öğretim yöntemine de yer veriyorum.
7. Katılımcı	Ders esnasında hangi kazanımı vereceksem o an anlamaları için yapmam gereken ne ise o yola başvuruyorum.
8. Katılımcı	Sınıf seviyelerine göre kazanıma uygun slayt hazırlayarak derse hazırlık yapabiliyoruz.
9. Katılımcı	Enstrüman ve ritim aletleri kullanıyorum.
10. Katılımcı	Bir orkestrada olması gereken enstrümanlar neyse onları.
11. Katılımcı	Öğretmen kılavuz kitabı, blokflüt, gitar, akıllı tahta.
12. Katılımcı	Okulun imkânı doğrultusunda varsa piyano, org, gitar, bağlama, ritm çalgıları, melodika akıllı tahta.
13. Katılımcı	Ritim çalgıları, top, balon, kurdele gibi materyalleri kullanıyorum. Dalcroze bu konuda çok etkili uygulamalara sahip.
14. Katılımcı	Ortaokul seviyesinde çok fazla materyal kullanmıyorum genelde tekrara dayalı ve piyano destekli etkinlikler yapıyorum. Örnek bir şarkı seçip teorik kısmı o şarkı üzerinden anlatıyorum. Gösterip yaptırma sistemini yoğun olarak kullanıyorum. Özellikle ritmik yapıları anlatırken.
15. Katılımcı	Ritim aletleri, akıllı tahta, org ve ek kitaplar
16. Katılımcı	Ses kaydı, video

Tablo 15 (Devam). Katılımcıların, “Araştırmanın Konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik etkinlikleri planlar ve uygularken kullandığınız araç ve gereçler nelerdir?” Sorusuna İlişkin Yorumları

17. Katılımcı	Org, ritim çalgıları, bilgisayar, ses sistemi, akıllı tahta, dizekli tahta, bağlama ve öğrencilerin hazırladıkları materyaller.
18. Katılımcı	Akıllı tahta, dizekli tahta, müzik- ritim kartları vb
19. Katılımcı	Ritim çalgıları, Org boomeawakers
20. Katılımcı	Konu ile ilgili ders kitabı hariç diğer kaynaklar, çeşitli ritim aletleri, blok flüt, melodika, piyano veya org
21. Katılımcı	Müzik eğitimi daha çok kırsal bölgelerde yaptığım için bu etkinlikleri uygularken her daim öğrencilerin sosyo-ekonomik durumlarını düşünerek planlama yapmaktayım. Müziği uygulama araç gereçlerinden daha ekonomik ve kolay ulaşabileceği materyalleri tercih ediyorum. Flüt, melodika, el yapımı marakas, tencere kapakları vb. gibi. Müzik işitsel bir alan olduğu kadar sahne sanatlarını da içeren bir alan olduğu için sadece işitsel değil görsel-işitsel materyaller kullanmaya özen gösteriyorum. Gitar, klavye gibi ergonomik çalgılardan da ek olarak bazı derslerimde yararlanıyorum.
22. Katılımcı	Görsel materyel
23. Katılımcı	Org, ritim çalgıları, akıllı tahta, kanun, erbane, ses sistemi
24. Katılımcı	Müzik aletleri, farklı kaynaktan alınan notlar, atık malzemeler, akıllı tahta, internet gibi.
25. Katılımcı	Ritim enstrümanları, video ve klipler, müzik enstrümanları etkinlikleri planlarken bize yardımcı olmaktadır.
26. Katılımcı	Gitar, melodika,
27. Katılımcı	Akıllı tahta, ritim çubukları, flüt, gitar, kendi oluşturdukları ritim aletleri, yapacağım etkinliğe göre farklı materyallerde kullanıyorum.
28. Katılımcı	Org, Ritim çalgıları, Ses sistemi, Akıllı tahta, Dizekli tahta, Gitar ve öğrencilerin hazırlamış oldukları materyaller.
29. Katılımcı	Enstrümanlar ve akıllı tahta
30. Katılımcı	Yaş sınıflandırması göz önüne alındığında bazen renkli kumaşlar, bazen baklagillerden yapılan bazı enstrümanlar, yaş grubu ilerledikçe pipetten yapılan nefesli çalgılar, ileri yaş grubunda ise müzik ses işleme (kayıt) programları, enstrümanlar, notasyon, nota yazım programları akıllı tahta.... gibi araç ve gereçler kullanılmaktadır.
31. Katılımcı	Etkileşimli tahta, eba, kaynaklar, blokflüt, melodika vs.
32. Katılımcı	Akıllı tahtadan video görsellerden, silgi, ritim kartları, dizekli tahta, marakas, tef, zil gibi ritim aletlerinden yararlanıyorum.
33. Katılımcı	Orff çalgıları, piyano, gitar vb. bilgisayar, akıllı tahta, internet.
34. Katılımcı	Akıllı tahta , org
35. Katılımcı	Orff çalgıları, akıllı tahta, flüt, boomwhackers
36. Katılımcı	Ufak ritim enstrümanları, kendi ürettiğim envanterler.
37. Katılımcı	Konuyu yapılacak etkinliği özetleyen yapılmış video çalışması varsa kullanıyorum. Konuya göre müzik sınıfım olmadığından çeşitli taşınabilecek müzik materyalleri getiriyorum sınıfa. Dolayısıyla etkinlik planlarken kullanılacak araçları listeliyorum. Uygulama açısından uygulamanın yapılacağı yer önemli. Akıllı tahta, müzik dosyaları, slayt vb. kullanabileceğim araçlar değişiyor duruma göre.
38. Katılımcı	Genellikle sunum ve slaytlar hazırlıyorum. Somut öğrenme ve etkinlikler için kolay hazırlanabilecek nota kâğıtları, kartlar hazırlayıp kullanıyorum. Ritim dansları için hazır kayıtlar kullanıyorum.
39. Katılımcı	Akıllı tahta ve flashbellek ikilisi, bilgisayar, telefon, flüt, melodika, keman, org, çeşitli müzik kitapları.
40. Katılımcı	Piyano, keman, mandolin, Bilgisayar, pet şişeler, kutular, ağaç dalları, kağıt vb. müzik hayatla içiçe olduğu için etkinliklerde her tür materyal kullanılabilir

Yukarıdaki Tablo 15'e göre katılımcıların genel olarak araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik etkinlikleri planlar ve uygularken kullandıkları araç ve gereçleri okulun ve kendilerinin sahip oldukları imkânlar dâhilinde hazırladıklarını belirttikleri görülmektedir. Bu sorunun yöneltildiği amaç katılımcıların ders materyalleri konusunda nasıl bir çeşitliliğe başvurdularının tespit edilmesidir ve verilen yanıtlar da katılımcıların derslerinde oldukça farklı ve çeşitli ders materyallerine başvurdıkları ortaya çıkmıştır. Buna dayalı olarak katılımcıların derslerinde farklı materyallere başvurdıklarını söylemek mümkündür. Bir başka deyişle müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik farklı türden materyallerinin işe koşulduğu anlaşılmaktadır.

7. Araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik kazanımların öğrenci merkezli etkinliğe dönüştürülmesi konusunda yaşadığınız zorluklar var mıdır?

Tablo 16. Katılımcıların, “Araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik kazanımların öğrenci merkezli etkinliğe dönüştürülmesi konusunda yaşadığınız zorluklar var mıdır?” Sorusuna İlişkin Görüşleri

	Araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik kazanımların öğrenci merkezli etkinliğe dönüştürülmesi konusunda yaşadığınız zorluklar var mıdır?						Toplam	
	Evet		Kısmen		Hayır			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Katılımcı Sayısı	19	47,5	2	5	19	47,5	40	100

Bu tabloya göre, katılımcılardan %47,5'i evet zorluk yaşadığını, %5'i kısmen zorluk yaşadığını, %47,5'i hayır zorluk yaşamadığı görüşünü ortaya koymuştur.

Buna göre katılımcıların, Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik kazanımların öğrenci merkezli etkinliğe dönüştürülmesi konusunda yarı yarıya zorluk yaşadıkları anlaşılmaktadır. Katılımcılardan görüşlerini belirtenlerin görüşleri incelendiğinde:

Tablo 17. Katılımcıların, ““Araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik kazanımların öğrenci merkezli etkinliğe dönüştürülmesi konusunda yaşadığınız zorluklar var mıdır?” Sorusuna İlişkin Yorumları

	Araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik kazanımların öğrenci merkezli etkinliğe dönüştürülmesi konusunda yaşadığınız zorluklar var mıdır?
1.Katılımcı	Her öğrencinin hazırbulunuşluğu farklı olduğu için tüm öğrencileri etkinlik içerisine dâhil etmekte zorlanıyorum.
3.Katılımcı	Öğrencilerin yaşlarına göre farklılık gösterebiliyor. 5. Sınıftaki bir öğrenciye kolaylıkla yaptırılabilir bir etkinliği 7. Sınıfa yaptırmak zor oluyor çünkü ergenlik faktörü giriyor devreye ve utanma gibi duygusal konular zorluk çıkarabiliyor.
11.Katılımcı	Sınıfların kalabalık olması, öğrenci merkezli etkinlikleri negatif olarak etkilemektedir. Ayrıca sınıftaki öğrencilerin müzik dersine olan ilgilerinin farklılık göstermesi, öğrenci merkezli etkinlikleri zorlaştıran bir başka unsurdur.
13.Katılımcı	Soyut bir alan olması nedeniyle somutlaştırmak bazen zor olabiliyor. Müzik odalarının bu etkinlikleri yapmaya uygun hale getirilmesi gerekir.
21.Katılımcı	Elbette var. Özellikle teorik konuların öğretilmesi konularında, hazırbulunuşluk düzeyi olarak da hâlihazırda yetersiz olarak bizlere gelmiş bir öğrenciye müzik terminolojisi öğretmek (gürlük-hız terimleri, müzikte dizeler, temel müzikal kavramlar, usuller) gibi konularda oldukça (özellikle devlet okullarında) sıkıntılar yaşamaktayız. Özellikle kırsal bölgelerde henüz saymasını dahi alt düzeyden öğrenmeden gelmiş öğrencilerimiz mevcut. Devlet okullarının büyük bir çoğunluğu bu seviyedeki öğrenciler. Çocuk yaş aralığındaki bu öğrencilerimize müziği daha çok sevdirmek adına daha fazla eğlenerek, yaşayarak öğrenme odaklı etkinlikler içeren kazanımlar oluşturulmalıdır.
29.Katılımcı	Kalabalık sınıflarda her öğrenciye ulaşabileceğiniz imkân bulunmamaktadır. Kazanım için ders süresi yetersizdir. Bunu öğrenci merkezli etkinliğe dönüştürmekse imkân dâhilinde değildir.
30.Katılımcı	Öğrenci merkezli etkinlik, kullanımı zor, anlaşılması kolay ve etkili bir yöntemdir. Sınıftaki disiplin, kurallar vb.. şeyler sağlandığı zaman büyük ölçüde kolaydır.
32.Katılımcı	Hayır, yok hatta derste aktif şekilde etkinlikler yaparak, herkese söz hakkı vererek kazanımın anlaşılması konusunda olumlu dönütler alıyorum.
37.Katılımcı	Tabi ki etkinlik konusunda zorluklar olabiliyor. Sınıf düzeylerine göre kazanımlar için etkinlikler bulmak bazen zor, bazen de internetten bulunan örnekler başka ülkelere göre yapıldığından uygulamaya dönüştürmek sorun olabiliyor. Etkinliklere uygun materyal bulamamak da etkinlik yapmayı zorlaştıran nedenlerdendir. Etkinliğe dönüştürme konusundaki çalışmaların ayrıntılı olarak düzenlenip sunulması öğretmenlerin etkinlik araştırmak yerine hangi etkinliğin sınıfına uygun olabileceğini düşünmesi zamansal açıdan tasarruf sağlar ve uygulanabilirliğinin test edilmesinin yapılmış olması güvenilirliği artırdığından, öğrencilerle etkinliği deneyip öğrencilerin etkinlikten hoşlanmaması durumunu engellemiş olur. Bu konudaki örnek etkinlik çalışmalarının öğretmen kılavuz kitabına eklenmesinin yararlı olacağını düşünüyorum.
38.Katılımcı	Müzik sınıfının olmaması yapılacak olan etkinlikleri kısıtlıyor. Sınıf içerisinde etkinliğe dönüştürme konusunda pek zorluk yaşamadım.

Yukarıdaki Tablo 17’ya göre katılımcıların genel olarak söz konusu öğrenme alanına yönelik kazanımların öğrenci merkezli etkinliğe dönüştürülmesi konusunda yaşadığı zorluklar ile ilgili yaptıkları açıklamalara bakıldığında en çok zorluğun ders

süresi yetersizliği ve uygun ortamın bulunamayışı ve ders süresinin azlığı olarak gösterilmektedir. Bu sorunlar çözüldüğünde etkinliğe dönüştürmekte çok zorluk yaşanmadığı belirtilmektedir. Müzik sınıfının olmamasının yapılacak olan etkinlikleri kısıtladığını, sınıf içerisinde öğrenci merkezli etkinliğe dönüştürme konusunda zorluk yaşadıkları anlaşılmaktadır.

Ayrıca sınıf düzeylerine göre kazanımlar için etkinlikler bulmanın bazen zor olduğunu, bazen de internetten bulunan örneklerin başka ülkelere göre yapıldığından uygulamaya dönüştürmenin sorun olduğu, etkinliklere uygun materyal bulamamanın da etkinlik yapmayı zorlaştıran nedenlerden olduğu görülmektedir. Etkinliğe dönüştürme konusundaki çalışmaların ayrıntılı olarak düzenlenip sunulması öğretmenlerin etkinlik araştırmak yerine hangi etkinliğin sınıfına uygun olabileceğini düşünmesinin sürecin etkin bir şekilde işletilmesinde daha faydalı olabileceği düşünülmektedir.

8.2. İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM

Ortaokul Müzik Ders Programında Yer Alan ve Araştırmanın Konusunu Oluşturan Öğrenme Alanına Yönelik Kazanımların öğrencilerinizin müzikal gelişimi açısından uygun buluyor musunuz?

1. Araştırmanın konu olan öğrenme alanına yönelik hazırlanmış kazanımlar öğrencilerinizin müzikal gelişimi açısından uygun olduğunu düşünüyor musunuz?

Tablo 18. Katılımcıların, “Araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik hazırlanmış kazanımlar öğrencilerinizin müzikal gelişimi açısından uygun olduğunu düşünüyor musunuz?” Sorusuna İlişkin Görüşleri

	Araştırmanın konusu olan öğrenme alanına yönelik hazırlanmış kazanımlar öğrencilerinizin müzikal gelişimi açısından uygun olduğunu düşünüyor musunuz?						Toplam	
	Evet		Kısmen		Hayır			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Katılımcı Sayısı	16	40	10	25	14	35	40	100

Bu tabloya göre, katılımcılardan %40'ı evet uygun görüşünde olduğunu, %25'i kısmen uygun olduğunu, %35'i hayır uygun değil görüşünde olduğunu ortaya koymuştur.

Buna göre katılımcıların, Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik kazanımların öğrencilerin müzikal gelişimi açısından görüşlerin dağınık olması ve bir

görüşte yoğunlaşmanın görülmemesi nedeniyle yeterince uygun bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcılardan görüşlerini belirtenlerin görüşleri incelendiğinde:

Tablo 19. Katılımcıların, “Araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik hazırlanmış kazanımlar öğrencilerinizin müzikal gelişimi açısından uygun olduğunu düşünüyor musunuz?” Sorusuna İlişkin Yorumları

	Araştırmanın konusu olan öğrenme alanına yönelik hazırlanmış kazanımlar öğrencilerinizin müzikal gelişimi açısından uygun olduğunu düşünüyor musunuz?
9.Katılımcı	Kazanımlar içerik olarak donatılmış olduğunu ama öğrencinin seviyesine uygun olmadığını düşünüyorum.
13.Katılımcı	Bence yeterli değil, öncelik sonralık ilişkisi daha iyi irdelenmeli. Bazı kazanımlar belirgin ve net değildir. Bazıları ise çok geniş bir alanı kapsar.
21.Katılımcı	Bazı kazanımların uygun olduğunu bazılarının ise öğrencilerin öğrenme seviyesine göre olmadığını ya da düzeltilmesi gerektiğini düşünüyorum.
24.Katılımcı	Her sınıfta farklı yeteneklere sahip bireyler olduğu için kazanımların yeterli düzeyde olduğunu düşünüyorum.
25.Katılımcı	Evet, ama uygulamaya yönelik kazanımların artırılması gerektiğini düşünüyorum.
27.Katılımcı	Çoğunlukla uygun kazanımlar var fakat bazı konularda kazanımlar zor olduğunu düşünüyorum.
30.Katılımcı	Eksik olduğunu düşünüyorum. Daha verimli ve yaratıcı kazanımların olması etkili olacaktır.
35.Katılımcı	8. sınıflarda Türk müziği makamları ve dizilerinin ağır konular olduğunu düşünüyorum.
37.Katılımcı	Kazanımlar genel olarak okullarda anlatılabilecek ve uygulanacak standartta yazıldığından dolayı uygun olduğunu düşünüyorum tabi müzik öğretmeni olarak yeri geldiğinde öğrencilerin düzeylerine göre kazanımlara eklemeler yapmak bilgi eksikliklerini tamamlayacak ek bilgiler vererek kazanımların kavranması açısından uygun olur. Bazı kazanımlar arası geçişler de öğrencilerin bilmediği alt konular epey oluyor. Bunun sebebi ise bilgilerin unutulması; öğrencilerin ders dışında müzikle ilgilenmemesi olarak görüyorum.
40.Katılımcı	Evet uygun fakat eksik olduğunu düşünüyorum. İçeriğin daha nitelikli olması gerektiğini düşünüyorum. Bir çocuğun örneğin; 3/4lük ölçü sayısının ne demek olduğunu bilmesi yanında, senfoni nedir, konser nedir, yaylı çalgı nedir, ünlü Türk müzisyenler kimlerdir gibi kültür edindirici bilgilere daha fazla ihtiyaçları olduğunu düşünüyorum.

Yukarıdaki Tablo 19’da yer alan görüşlere bakıldığında katılımcıların genel olarak müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına uygun kazanımlarla donatılmış olduğunu görüşündedir. 5 katılımcının uygun kazanımlarla donatılmış olduğunu görüşünde olduğu, 1 katılımcının kısmen donatılmış olduğu ve 4 katılımcının uygun kazanımlarla donatılmış olmadığı görüşünde oldukları anlaşılmıştır.

Bu görüşmeler çerçevesinde katılımcıların “kazanımların içerik olarak donatılmış olduğunu ama uygulama kısmında zorluk çektikleri” görüşüne dayalı olarak müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik kazanımların öğrencilerin

algılarını geliştirici ve sınıf düzeylerini dikkate alan bir yaklaşımla güncellenmesi gerektiğini dile getirdikleri belirtilebilir.

Bu görüşlere dayalı olarak sınıfların düzeyine göre uygun olmadığı daha nitelikli müzik eğitimi için kazanımların öğrencilerin kavramaları açısından daha belirgin ve uygulanabilirliği olan etkinliklerle donatılması gerektiğini ve kazanımların düzenlenmesi gerektiği görülmüştür.

Sonuç olarak müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına uygun kazanımlarla donatılmış olduğunu belirtilmekte olup hepsinin temel seviye de olduğunu öğrencilerin kavram niteliğini ve sınıf düzeyleri göz önünde bulundurularak kazanımların güncellenmesi gerektiği söylenebilir. Kazanımlar arası geçişlerin daha açık ve belirgin olması öğrenme ve kavramada kolaylık sağlayabileceğini de söyleyebiliriz.

2. Araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik kazanımların öğrencilerinizin bu alanla ilgili almalarını gerekli bulduğunuz temel bilgi ve becerileri edinmelerinde yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?

Tablo 20. Katılımcıların, “Araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik kazanımların öğrencilerinizin bu alanla ilgili almalarını gerekli bulduğunuz temel bilgi ve becerileri edinmelerinde yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?” Sorusuna İlişkin Görüşleri

	Araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik kazanımların öğrencilerinizin bu öğrenme alanına ilgili almalarını gerekli bulduğunuz temel bilgi ve becerileri edinmelerinde yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?						Toplam	
	Evet		Kısmen		Hayır			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Katılımcı Sayısı	16	40	6	15	18	45	40	100

Bu tabloya göre, katılımcıların %40'ı evet yeterli olduğu, %15'i kısmen yeterli olduğu, %45'i hayır yeterli olmadığı görüşünü ortaya koymuştur.

Buna göre katılımcıların yarıya yakını söz konusu öğrenme alanına yönelik kazanımları öğrencilerinin bu alanla ilgili almalarını gerekli buldukları temel bilgi ve becerileri edinmelerinde yeterli bulmadıkları anlaşılmaktadır. Katılımcılardan görüşlerini belirtenlerin ifadeleri incelendiğinde: yeterli bulan ve bulmayanların oranlarının birbirine yakın olduğu görülmüş buradan kazanımların tekrar gözden geçirilmesinin yerinde olacağı anlaşılmıştır.

Tablo 21. Katılımcıların, “Araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik kazanımların öğrencilerinizin bu alanla ilgili almalarını gerekli bulduğunuz temel bilgi ve becerileri edinmelerinde yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?” Sorusuna İlişkin Yorumları

	Araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik kazanımların öğrencilerinizin bu öğrenme alanına ilgili almalarını gerekli bulduğunuz temel bilgi ve becerileri edinmelerinde yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?
7.Katılımcı	Her kişide aynı sonucu vermiyor, bazı öğrenciler alışkanlığı edinebilmişken bazı öğrenciler başarı gösteremiyor.
12.Katılımcı	Evet kazanımları yeterli buluyorum. Fakat her öğrencinin müzik algılama kapasitesi farklı olduğundan dolayı kazanımların içeriğini bazen daha yüzeysel bazen daha detaylı anlatmak zorunda kalabiliyorum.
13.Katılımcı	Yeterli olduğunu düşünmüyorum. Kazanımlar sadece yol göstermek içindir. Etkinliklerle desteklenmeli ve kazanımların gerçekleşmesi takip edilmelidir.
21.Katılımcı	Hayat yaşayarak ve yaparak öğrenmeyle başlar. Müzik de hayatın bir parçasıdır. Dolayısıyla biz öğrencilerimizin, müziği uygulamalı yaparak ve yaşayarak öğrenmelerini sağlamalıyız. Sınırlı düşünmelerini engellemek adına teorik bilgilerden daha çok, daha esnek ve hayatın içerisinde müziğe dâhil edebileceğimiz, onları müzik öğrenme isteklerini daha çok güdüleyebileceğimiz kazanımlar yaratmamız gerektiğini düşünüyorum.
24.Katılımcı	Sınıf ve kademe olarak değişiklik gösteriyor. Ama genel olarak yeterli olduğunu düşünüyorum.
28.Katılımcı	Hayır düşünmüyorum, çünkü programda yer alan bazı kazanımların öğrenciler için eksik ve bazılarının onların düzeyi için fazla olduğunu düşünüyorum.
30.Katılımcı	Kazanımlar sadece harita olarak kullanılıyor. Gidilmesi gereken hedefler ile uygulanan hedefler çok farklı. Dolayısı ile düşünmüyorum.
32.Katılımcı	Aslında yeterli gelmiyor daha öncede belirttiğim gibi Müzik dersi süreç isteyen bir ders olduğu için zaman açısından konular çok derin bir iz bırakmıyor öğrenci üzerinde.
37.Katılımcı	Bilgi düzeyi açısından temel müzik eğitimi hedeflendiği için yeterli olabilir. Beceri kazanımları açısından ortaokulda ders saatlerinin haftada bir saat olmasından dolayı kişisel hatalarıyla yeteri kadar ilgilenecek fırsat olmuyor. Beceri kazanımları da bu ders saatlerine göre planlanıyor doğal olarak. Diğer yandan bireysel olarak farkındalık oluşturarak özengen müziğe başlaması açısından ve öğrencinin yeteneğinin tespiti açısından yeterli buluyorum.
38.Katılımcı	Yeterli olduğunu düşünüyorum fakat sınıfın durumuna göre seviye olarak düzenlenebilir. Beşinci sınıfta okuyan bir öğrencinin toplama, çıkarma, çarpma ve bölme bildiğini düşünerek, 5B1a da verilen birlik ve ikilik nota değerleri 16’lık notaya kadar öğretilir. 5B1b kazanımında verilen Re ve La aralığındaki notalar tamamlayıcı değildir. Öğrencide bilgi kalıcılığının sağlanması için bir oktavın (Do-Do) tekrar ettiği kazanımı verilmelidir.

Yukarıdaki Tablo 21’e göre katılımcıların genel olarak müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik kazanımları öğrencilerinin bu alanla ilgili almalarını gerekli buldukları temel bilgi ve becerileri edinmelerinde yeterli bulmadıkları ya da yüzeysel bir eğitim verilebildiği, her kişide aynı sonuca ulaşamadıkları, sınıfların düzeylerine göre ayarlanmalarının yararlı olacağı gibi bazı düşüncelerini ortaya koydukları görülmüştür.

Bu görüşlere dayalı olarak müziksel algı ve bilgilenmede öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyi yeterli olmadığı, dolayısıyla temel bilgi ve becerileri kazanma olasılığının düşük olduğu, müzik bilgilerini ve becerilerini edindirme konusunda eksik kaldığı söylenebilir.

Sonuç olarak müziksel algı ve bilgilenme alanına yönelik kazanımların öğrencilerinizin bu alanla ilgili almalarını gerekli buldukları temel bilgi ve becerileri edinmelerinde yeterli bulmadıkları, programda yer alan kazanımların etkinliğe dönüştürülmesinde ve uygulamada yaşanan zorlukların ve ders süre yetersizliğinin de etkilediğini, kazanımlarda yer alan etkinliklerin yetersiz olmasının temel bilgi ve becerileri edinme konusunda istenen düzeyde olmadığı söylenebilir.

8.3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM

Ortaokul Müzik Ders Programlarında Yer Alan Müziksel Algı ve Bilgilenme Öğrenme Alanına Yönelik Kazanımlarla ilgili önerileri nelerdir?

1. Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik kazanımların sınıf içerisinde etkinliğe dönüştürülmesi konusundaki düşünceleriniz nelerdir?

Tablo 22. Katılımcıların, “Araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik kazanımların sınıf içerisinde etkinliğe dönüştürülmesi konusundaki düşünceleriniz nelerdir?” Sorusuna İlişkin Yorumları

	Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik kazanımların sınıf içerisinde etkinliğe dönüştürülmesi konusundaki düşünceleriniz nelerdir?
1.Katılımcı	Sadece müziksel algı konusunun değil tüm müzik dersi konularının etkinliğe dönüştürülmesi gerekmektedir.
2.Katılımcı	Sınıflara alınan akılları tahtalar sayesinde internet ve bilişim teknolojileri aracılığıyla verilen kazanımlar zenginleştirilip öğrencilerin daha anlaşılabilir şekilde düzenlenebilir.
3.Katılımcı	Bazı kazanımların etkinliğe dönüştürülmesi çok zorken bazı kazanımların etkinliğe dönüşmesi çocukların seviyesine uygun olmayabiliyor.
4.Katılımcı	İşlenen her konu, her bilgi tabi ki de etkinlikle daha keyifli hale getirilerek öğrenme daha kalıcı ve sürekli hale gelir.
5.Katılımcı	Kazanımlar mutlaka etkinliğe dönüştürülmelidir. Yapararak, yaşayarak öğrenme; bu yaş aralığındaki öğrencilerde hem eğlenceli bir şekilde öğrenilmesini hem de öğrenmedeki kalıcılığı sağlıyor. Etkinlikler çeşitlendirilerek kazanım, monotonluktan çıkmış olur.
6.Katılımcı	Müzik pratik ve etkinliklerle kendini tamamlayan bir branştır. Bu yüzden etkinliklere fazlasıyla yer verilmelidir.
7.Katılımcı	Alışkanlığın öğrenilmesi adına, kalıcı olabilmesi adına etkinlik haline dönüştürülmeli.
8.Katılımcı	Sınıflarımız materyal olarak yeterli olduğu takdirde kazanımlarımızı etkinliğe dönüştürülmesinde sorun yaşamıyoruz.

Tablo 22 (Devam). Katılımcıların, “Araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik kazanımların sınıf içerisinde etkinliğe dönüştürülmesi konusundaki düşünceleriniz nelerdir?” Sorusuna İlişkin Yorumları

9.Katılımcı	Daha çok materyal kullanılıp dersi daha eğlenceli bir şekilde öğrencinin beş duyu organına hitap edilecek şekilde öğrenci merkezli bir öğretme öğrenme alanı oluşturulmasını isterim.
10.Katılımcı	Kazanımların sarmal bir şekilde verilmesi gerektiğini düşünüyorum.
11.Katılımcı	Etkinliğe dönüştürebilir fakat enstrüman çalımı noktasındaki kazanımlarda düzenleme yapılabilir. Blokflüt, melodika gibi enstrümanlara kazanımlarda yer verilmelidir.Öğrencinin kendi yeteneğini fark etmesine yardımcı olacaktır.
12.Katılımcı	Etkinlikler öğrencilerin ilgisini çekmekle birlikte öğrenmeyi hızlandırmaktadır. Sınıfların seviyelerine uygun yapılan etkinlikler kazanımların algılanma süresini de kısaltmaktadır.
13.Katılımcı	Daha soyut bir alan olduğu için etkinliklerin daha iyi verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Yeterli bir zaman ayrıldığını düşünmüyorum.
14.Katılımcı	Zaten başka türlü öğrenciye aktarılması söz konusu olamaz. Etkinlikler ile eğlenceli bir şekilde aktarmak lazım.
15.Katılımcı	Etkinliğe dönüştürülmesi tabi ki çok güzel. Yaparak yaşayarak çok daha etkili olduğunu düşünüyorum.
16.Katılımcı	Kazanımlarım genel olarak temel müzik eğitimi altyapısına sahip öğrenciler düşünülerek hazırlandığını düşünüyorum. Bu sebeple müzik bilgisi hiç olmayan öğrencilere müzik altyapısı oluşturmaya yönelik bir çalışma olmalı diye düşünüyorum.
17.Katılımcı	Öğretmenin yaratıcı düşünmesine ve karşısındaki mevcut duruma bağlı. Örneğin; ben bir sınıfa notaları anlatmak istediğimde çocuklar “öğretmenim neden d harflerinin içini boyuyorsunuz” diye sormuştu. Ben de işe müziğin ne olduğunu anlatmakla başlamıştım.
18.Katılımcı	Evet, etkinliğe dönüştürülebilir ve sınıf içerisinde rahatlıkla uygulanıp olumlu sonuçlar elde edilebilir.
19.Katılımcı	Yaparak yaşayarak öğrenme daha kalıcı öğrenmeyi gerçekleştirdiği için etkinlik şart.
20.Katılımcı	Kazanımlar genellikle teorikten pratiğe geçişli. Mutlaka somutlaştırılması gerekiyor ve etkinliklerle pekiştirilmeli diye düşünüyorum.
21.Katılımcı	Kesinlikle olması gereken bir yöntem. Öğrencilerin yaş aralıklarından dolayı öğretimin etkinlik odaklı olması gerektiğini düşünmekteyim.
22.Katılımcı	Çocuklar açısından eğlenceli oluyor
23.Katılımcı	Öğretmenin ders anlatmasına ve sınıfın hazırbulunuşluğunu bağlamak lazım bu durumu notayı bilmeyen öğrenciye notaya bağlı şarkı söyletmelisin. Bu durum ise öğretmenin farklı alternatif oluşturması öğrencinin dönüt vermesini sağlamalıdır.
24.Katılımcı	Zor bir konuyu içinde barındırdığı için etkinliklere dönüştürülerek anlatılması daha kolay bir öğrenme kazandıracaktır. Bu nedenle etkinliklere dönüştürülmesi daha kalıcı olur.
25.Katılımcı	5 ve 6. Sınıflarda ritim çalışmalarına daha fazla ağırlık verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu yaş grubunun ses değişim dönemine girmediklerinden dolayı okul korolarında faydanılması gerektiğine inanıyorum. 7 ve 8. Sınıflarda öğrencilerde (özellikle erkek öğrenciler) ses değişim dönemine girmelerinden dolayı daha çok çalgı ve ritim olarak etkinliklerin yapılması gerektiğini düşünüyorum.
26.Katılımcı	Kazanımlardaki etkinlikleri düzenlenmeli öğrencilerin seviyelerine uygun değil.

Tablo 22 (Devam). Katılımcıların, “Araştırmanın konusunu oluşturan öğrenme alanına yönelik kazanımların sınıf içerisinde etkinliğe dönüştürülmesi konusundaki düşünceleriniz nelerdir?” Sorusuna İlişkin Yorumları

27.Katılımcı	Etkinlik haline dönüşen konuların öğrenciler üzerinde güzel ilgi uyandırdığını, keyif aldıklarını ve daha iyi kavradıklarını düşünüyorum.
28.Katılımcı	Sınıfın o anki hazırbulunuşluğu önemli aslında. Örneğin sınıfta yapılacak etkinlik önceden öğrencinin beyninde bir şeyler uyandırmalı ki daha kalıcı olsun bu yüzden yapılacak olan etkinlikle ilgili örnekler verilmeli ve bütün sınıfla yapılmalı.
29.Katılımcı	Kazanımların belirli koşulların sağlanabileceği durumlar için uygulanabilir olduğu unutulmamalıdır. Kazanımların uygulanabilirliği için bazı koşulların uygun olması gerekir. Örneğin kalabalık bir sınıflarda yapacağınız kazanıma yönelik etkinlikler öğrencilerin tamamına ulaşamadığınız için eksik kalmaktadır. Bu etkinliklerin bireysel olmadıkları ve sınıfın bütününe kapsayacak şekilde olduğu düşünülürse uygulamalarda sıkıntı yaşamamanın kaçınılmaz olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Yine çocukların hazır bulunmuşluk seviyelerinin birbirinden farklı olması fiziki şartların olmaması gibi birçok etken bu olumsuzluklara dâhildir ve kazanımların sınıf içerisinde etkinliğe dönüştürülmesindeki engellerdendirler.
30.Katılımcı	Öğrenci merkezli etkinlikler her zaman için algıda uzun süreli kalıcılık yaratacaktır. Kazanımların sınıf içerisinde etkinlik ile aktarımı verimli olacaktır.
31.Katılımcı	Etkinliğe dönüştürme konusunda ders süresi yetersiz.
32.Katılımcı	Farklı ritim aletleri kullanarak ritim konularını eğlenceli hale getirmek, renkli kartlarla nota değerleri oyunları oynamak, Video görsellerden yararlanmak, hep daha çok göze ve kulağa hitap etmek ve yaşantılarla kazanımları ilişkilendirmek en kalıcı öğrenme yöntemleri olarak kullanılabilir.
33.Katılımcı	Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik kazanımların sınıf içerisinde etkinliğe dönüştürülmesi konusunda öğrenciler ile daha verimli bir vakit geçirildiğini ve bununla beraber bu sınıf içi etkinliklerde öğrencilerin konuları unutmayacaklarını düşünüyorum.
34.Katılımcı	Etkinliklerle öğrenme sürecinin daha etkili ve kalıcı hale geldiğini söyleyebilirim ve öğrencilerin daha istekli olduğunu elimden geldiğince onların fikirleri doğrultusunda çoğu kazanımı etkinliğe dönüştürüyoruz.
35.Katılımcı	Uygulamaya dönük etkinlikler kalıcı öğrenme sağlar.
36.Katılımcı	Etkinliğe dönüştürmek öğretmene kalmış bence hepsi etkinliğe dönüştürülebilir.
37.Katılımcı	Kazanımlar rahatlıkla öğrencilerin ilgilerini çekebilecek şekilde etkinliğe dönüştürülebilir. Genel olarak okullarda Müzik sınıflarının olmaması bu durumu epey zorlaştırıyor. Kazanımlar etkinliğe dönüştürülse bile öğrencinin öğrendiklerini kullanıp sürekliliğini sağlaması açısından çalışabileceği uygun ortamın sağlanması gerekli.
38.Katılımcı	Kazanımların etkinliğe dönüştürülebilir olması; öğretmenin öğrencileri tanıması ve ilgilerini çekebilecek etkinlikler hazırlayabilmesi öğretmenin yeteneğine bağlıdır. 5.B.7a kazanımı için sesin oluşum koşullarından olan sesin yüksekliği (Hz) ; hayvanların duyum aralığı ödev olarak verilip, öğretmen tarafından sınıfa getirilen hayvan fotoğrafları öğrencilere gösterilir ve hangi hayvanın duyum aralığının yüksek ya da düşük olduğu oyunu etkinlik olarak yapılabilir.
39.Katılımcı	Her kazanım sınıf içinde etkinliğe dönüştürülemiyor. Ama çoğu yapıyor.
40.Katılımcı	Etkinliğe dönüşürse öğrenme olacağını düşünüyorum. Ancak uygulamalı etkinlikler ile öğrenciye soyut bit kavramı kavratılabilir.

Yukarıdaki Tablo 22'ye göre katılımcıların genel olarak müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik kazanımların sınıf içerisinde etkinliğe dönüştürülmesi konusunda işlenen her konunun her bilginin etkinlikle daha keyifli hale getirilerek öğrenmeyi daha kalıcı ve sürekli hale getireceği vurgulanmıştır ve etkinliklerin öğrencilerin ilgisini çektiği ve öğrenmeyi hızlandırdıkları kaydedilmiştir. Sınıfların seviyelerine uygun yapılan etkinlikler kazanımların algılanma süresini de kısaltmaktadır. Yaparak yaşayarak öğrenme daha kalıcı öğrenmeyi gerçekleştirdiği için etkinliklerin sınıf içerisinde sınıfın mevcuduna göre de değişiklik gösterdiği durumlarda öğretmenlerin yaratıcı düşünmesine ve karşısındaki mevcut duruma bağlı etkinliklerle istenilen hedefe ulaşıldığı belirtilmektedir.

Sonuç olarak müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik kazanımların sınıf içerisinde etkinliğe dönüştürülmesi konusunda, öğretmenlerin sınıf düzeylerine göre kazanımlardaki etkinliklerle ve kendilerinin hazırladığı plan doğrultusunda öğrencilerin ön bilgileri ve hazırbuluşlukları ile birlikte sınıf içerisinde uygulanabilirliği olan, etkinlikleri yaparak yaşayarak öğrenme modelini uygulayarak öğrencilerin kavrama ve öğrenme sezgilerinin artması ile kazanımlardaki hedeflere ulaşabileceklerini söyleyebiliriz.

2. Müziksel Algı ve Bilgilenme öğrenme alanı ile ilgili programda yer alan kazanımlarla ilgili önerileriniz nelerdir?

Tablo 23. Katılımcıların, , “Araştırmanın Konusunu oluşturan öğrenme alanı ile ilgili programda yer alan kazanımlarla ilgili önerileriniz nelerdir?” Sorusuna İlişkin Yorumları

	Müziksel Algı ve Bilgilenme öğrenme alanı ile ilgili programda yer alan kazanımlarla ilgili önerileriniz nelerdir?
1.Katılımcı	Etkinlik yapılabilir düzeydeki konularla sınırlandırılmalıdır.
2.Katılımcı	Sistem güzel ancak görme engelli bir öğretmen için kitaba basılıp MEB de görev yapan öğretmenlere gönderilebilir.
3.Katılımcı	Öğrencinin yaşı, sınıfı, o yaşlarda göstereceği psikolojik veya sosyolojik etkenler de göz önüne bulundurulmalı. 8. Sınıf öğrencisi hem sınavlara hazırlanıp hem de tonaliteleri öğrenmeleri beklenemez. Ki bu öğrenci müzik dersi olmayan bir okuldan gelmiş de olabilir. Buna benzer örnekler çoğaltılabilir.
4.Katılımcı	Genel düzeyde yeterli görüyorum, mutlaka bilişim desteği kullanılmalı, her konu uygulama ve etkinliklerle, yaratıcı drama, dans, beden perküsyonu ve çalgı destekli olmalı.
5.Katılımcı	Öğretmenler teknolojiye daha çok faydalanıp öğrencileri yönlendirmelidir. Müzik terminolojisini ve dilini doğru kullanmaları için eğlenceli uygulamaları önerip, kullanımını örneklemelidir.
6.Katılımcı	Kazanımlarda Orff yaklaşımına da yer verilmelidir.

Tablo 23 (Devam). Katılımcıların, , “Araştırmanın Konusunu oluşturan öğrenme alanı ile ilgili programda yer alan kazanımlarla ilgili önerileriniz nelerdir?” Sorusuna İlişkin Yorumları

7.Katılımcı	Müzik dersleri veya ders konuları her çocuğu aynı kazanımları edinmiş varsayarak program veriliyor, fakat her çocuk aynı başarıyı göstermeye biliyor. Dolayısıyla sabit bir sınıf seviyesi çıkması zor oluyor.
8.Katılımcı	Kazanımlarla ilgili bir önerim yoktur. Her birinin uygun olarak hazırlandığını düşünmekteyim.
9.Katılımcı	Derslerin teorik olmaktan ziyade pratik anlamda öğrencileri derse katabilecek içeriklerin kazanımların hazırlanması uygun buluyorum.
10.Katılımcı	Bir önerim yok.
11.Katılımcı	Daha çok uygulama içeren kazanımlara yer verilmelidir.
12.Katılımcı	5.sınıflarda temel müzik yazı ve öğelerinin tanınması bakımından detaylı anlatıma girmeden sol anahtarı çizdirme, birlik, ikilik ve dörtlük nota çizimine yönelik alıştırmaların derse olan ilgilerini artıracaklarını düşünüyorum. Özellikle 5.sınıflar henüz ilkökul etkisinden uzaklaşamadıklarından dolayı öğretim sırasında bedeni kullanarak yapılan etkinliklerden hoşlanmaktadırlar. Bu açıdan ritimler seviyelerine uygun bedensel etkinliklerle öğretilbilir diye düşünüyorum
13.Katılımcı	Nota değerlerinin hepsi birden veriliyormuş gibi bir algı oluşuyor. Notaların yükseklikleri belli bir sıra izlemiyor. Öğretim sürecine yeterli ışık tutmuyor.
14.Katılımcı	İlkokuldan itibaren lise kademesine kadar süren kapsamlı bir öğretim planı yapılmalıdır. Bu programlar hazırlanırken şüphesiz bütüncül bir program olarak hazırlanıyor. Ancak birçok okulda müzik öğretmenleri farklı sebeplerden dolayı tam anlamıyla müfredata uygun ilerleyemiyor. Bu durum da ortaokula gelen bir öğrencinin müzik derslerinde eski alışkanlıklarını devam ettirme eğilimi göstermesine sebep oluyor. Otomatik olarak dersin içeriği öğrenciyi sıkımsa başlıyor. Bir yerden sonra da anlamsız geliyor.
15.Katılımcı	Daha ayrıntılı olabilir, eğlenceli hale getirilebilir.
16.Katılımcı	Özellikle 5.sınıf kitaplarına baktığımızda seviyelerinin çok üstünde olduğunu görüyoruz ne yazık ki. İlkokullar da yetersiz ya da hiç yapılmayan müzik dersinin bunda etkisi çok büyük.
17.Katılımcı	İlkokullarda müziksel bilgilenme kazanımı yer almasın. Ortaokula gelen öğrenci bilinçsiz geliyor. Yapılacaksa da kesinlikle müzik öğretmenleri dersi yürütmeli. Temel donanımlar (notalar, nota değerleri, anahtar, dizek, tekrar işareti vs.) 5. Sınıfta verilmeli ve uygulamaya yönelik olmalı. Sürekli belirli gün ve haftalar konuları araya girmemeli. Aksak ritimler konusu bir başlık altında verilmeli. Sesin oluşumu 6. Sınıfta yer alabilir. Ancak mutasyon dönemi ve ses toplulukları 8. Sınıfta peş peşe olmalıdır. Mutasyon dönemini 7 de daha iyi kavıyorlar sebebi bu süreci bariz bir şekilde yaşıyorlar ve ilgilerini çekiyor. Gürlük terimleri ve hız terimleri 6 da yer almalı.
18.Katılımcı	Sadece öğrencilerin öğrenme sürecinde oldukları bu noktada kazanımların açık bir şekilde öğrenciye aktarılması gerektiği düşüncesindeyim.
19.Katılımcı	5.sınıflara özellikle şarkı tekerleme ve dans ağırlıklı uygulama 8.sınıflara da çalma becerisini geliştirmeye yönelik uygulama yapılmalıdır.
20.Katılımcı	Herhangi bir önerim yok
21.Katılımcı	Çok temel seviyede teorik bilgilerin yer aldığı, çocukların bizzat kendisinin de dâhil olabileceği etkinlik odaklı kazanımlar daha fazla yer almalı. Bu kazanımlar yapılırken özellikle çocukların sosyal, ekonomik ve kültürel özelliklerinin de dikkate alınması gerektiğini düşünüyorum. Farklı kültürden, farklı sosyal ortamlar ve farklı maddi imkânlarla sahip olan çocukları da kapsayıcı kazanımlar oluşturulmalı. Müziğin her şeyden önce “ayırıştırıcı” değil “birleştirici” bir sanat dalı olduğu vurgusunun daha çok üzerinde durulmalı.

Tablo 23 (Devam). Katılımcıların, , “Araştırmanın Konusunu oluşturan öğrenme alanı ile ilgili programda yer alan kazanımlarla ilgili önerileriniz nelerdir?” Sorusuna İlişkin Yorumları

22.Katılımcı	Yok
23.Katılımcı	Benim önerim en öncelikli şey birinci itibaren derslere müzik öğretmenlerinin girmesidir. Çünkü temel de eğitim verilmelidir ve bu eğitimde ve farklı oyun türleriyle öğrenciye öğretilmeli müzik notalar, nota değerleri, anahtar, dizek, tekrar işareti vs. en anlaşılır şekilde öğrenciye öğretilip bir sonraki aşama için temel oluşturulmalı. Aksak ritimler ve diğer konular bu temelin üstüne bir sonraki aşamada edilmeli böylelikle öğrenci hepsini bir anda değil sistemli ve parçaları bir araya getirip bütünleştirmelidir.
24.Katılımcı	Farklı ve yaratıcı etkinliklere uyarlanarak daha kalıcı olabilir.
25.Katılımcı	Kuramsal bilgilerin yanında uygulamaya yönelik kazanımların daha fazla olması gerektiğini düşünüyorum.
26.Katılımcı	Daha işini bilen kişiler yapmasını uygun buluyorum. Müzik alanında çalışan kişiler bu kazanımlar üzerine çalışmalı gerektiğini düşünüyorum.
27.Katılımcı	Yok.
28.Katılımcı	Kazanımların öğrencilerin sınıf düzeylerine göre yapılması gerekiyor. Örneğin ilkökul ve ortaokul da verilen kazanımlar arasında çok büyük farklar olduğunu düşünüyorum. Mesela ilkökulda verilen kazanımlar ortaokul da verilen kazanımları destekler nitelikte olmadığını düşünüyorum, bu kazanımların bir birinin devamı olacak nitelikte hazırlanması gerekir eğer ilkökulda ki kazanımlar bu kadar yetersizse çocuk ortaokula geçtiğinde bu kadar fazla kazanımla karşı karşıya kalırsa alacağı kazanımları tam olarak alamayabilir.
29.Katılımcı	Kazanımlar günceli derse dâhil edilebilecek esneklikte olmalıdır. Bunun dışında kazanımsal sıkıntıdan çok uygulanabilirlik problemi vardır.
30.Katılımcı	Müzik, matematik veya fizik gibi kuralları olan; Tarih ve Coğrafya gibi yaşanmışlıklara sahip; İngilizce gibi yeni bir dildir. Müziği anlatmak isteyen her eğitimci, işleyeceği konuya göre müziğin temelinde olan “Sosyal Normları” hedef almalıdır. Kazanımlar sadece mekanik bir çark sisteminin içerisindeki parçaların işleyiş videosu gibidir. Oysaki o parçaların nasıl yapıldığı, yapılırken hangi maddelerin ne tür aşamalardan geçtiği anlatılırsa, yapan kişilerin nasıl emekler vererek o parçaları oluşturdukları öğretilirse; çarkların birbiri ile uyumlu çalışması o kadar da kolay olmadığını gösterir.
31.Katılımcı	Bazı kazanımların algılama ve öğrenme süresi kısa olmasına rağmen yıllık planlamada hafta olarak uzun tutulmuş.
32.Katılımcı	Müziğin sadece meslek olarak seçilmeden de öğrenilmesi gerektiği konusunda ısrarcıyım ilkökuldan üniversiteye kadar okullarda bu öğrenme alanı önemsenir ise müzik konusunda donanımlı bir şekilde yetişen nesiller olabilir bu da ülkemizi bir adım üst seviyeye çıkarır. Biz öğretmenler müzik dersini çalıp söylemekten ibaret algısını yıkıp bu öğrenme alanını en etkili şekilde kullanmalı ve önemsemeliyiz.
33.Katılımcı	Kazanımlar belirlenirken belli bir kıstas maalesef yok. Tüm öğretmenler kazanımlarını internet üzerinden bulup uyguluyorlar. Bu kıstasları belirlerken öğretmen değil de milli eğitim bakanlığınca düzenlenmiş bir kazanım listesi olması gerekir. Ayrıca özel okulların belirli gün ve haftalar için istedikleri etkinliklerden vakit kalırsa müzik dersi ile ilgili diğer kazanımlar da işlenebilir. Son olarak okul yöneticilerinin 8. Sınıflarda müzik dersi olmasına rağmen LGS sınavına girecek adaylara da özellikle ders işletilmemesini de doğru bulmuyorum.
34.Katılımcı	8. sınıf kazanımlarının daha uygulanabilir olması.

Tablo 23 (Devam). Katılımcıların, , “Araştırmanın Konusunu oluşturan öğrenme alanı ile ilgili programda yer alan kazanımlarla ilgili önerileriniz nelerdir?” Sorusuna İlişkin Yorumları

35.Katılımcı	8. sınıfa kadar tüm temel bilgilerin verilmesi ve 8. sınıfta estrüman çalma ve şarkı söyleme üzerinde durulması gerekir
36.Katılımcı	Daha da geliştirilmesi lazım öğrenci seviyelerine uygun kazanımların gelmesi lazım.
37.Katılımcı	Daha çok 5. Sınıflar için sınıf içerisinde verilecek bilginin oyunlarla öğretimi açısından örneklerinin yapılıp öğretmen kılavuz kitaplarına eklenerek öğretmenlere sunulması güzel olurdu.
38.Katılımcı	5B1a- 6b1a da verilen nota değerleri hikâyelerle anlatılabilir. 6b1b de verilen diyez ve bemol, dağ ve düzlük olarak metre hesabı yaptırılabilir
39.Katılımcı	Müziksel algıyla ilgili ek öğretiler verilmelidir. Mesela ses eğitimi, müziksel işitme ve okuma eğitimi yapılmalıdır. Kazanımların yanında o konuyla ilgili bölümleri içeren öğrenci kitap sayfa numaraları yazmalıdır.
40.Katılımcı	Bence bir müzik öğretmenin en büyük hedefi öğrencilere Türk ve Dünya kültürleri hakkında fikir edindirmesi olmalıdır. Örneğin öğrenciler bir konser afişi gördüğünde, afişteki terimlerin ne demek olduğunu bilmelidir. Ya da Müzik eğitiminin diğer tüm bilim dallarıyla ilişkilendirebilmelidir. Müzik eğitiminin zihinsel, fiziksel, sosyal, psikolojik, sosyolojik etkilerini anlamalı ve bu konuda merak duygusu olmalıdır. Buna yönelik kazanımların daha vurgulu olması gerektiğini düşünüyorum.

Yukarıdaki Tablo 23’e göre katılımcıların genel olarak müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanı ile ilgili programda yer alan kazanımlarla ilgili oldukça dikkate değer önerilerde bulundukları görülmektedir.

Bu görüşler çerçevesinde kazanımlar güncel hale getirilip öğrencilerin derse dâhil olacak esneklikte olması sağlanmalı,

İlkokul 1, 2, 3, 4. Sınıf düzeylerinde müzik derslerine müzik eğitimcileri girmeli ya da bu sınıflarda müziksel algı ve bilgilenme alanına yönelik kazanımlar doğru bir şekilde verilmediğinden kaldırılarak aşamalı olarak düzenlenme 6.sınıf düzeyinden başlayacak şekilde yeniden yapılmalıdır.

Ayrıca sınıf ortamında etkinlikleri uygulayabilecekleri geniş bir ortam ve çeşitli ve yeterli materyallerin bulundurulmasının da önemli olduğu anlaşılmaktadır.

Yine bir katılımcının belirtmiş olduğu “çocukların sosyal, ekonomik ve kültürel özelliklerinin de dikkate alınması gerektiğini düşünüyorum. Farklı kültürlerden, farklı sosyal ortamlar ve farklı maddi imkânlara sahip olan çocuklara da kapsayıcı kazanımlar oluşturulmalı. Müziğin her şeyden önce “ayrıştırıcı” değil “ birleştirici” bir sanat dalı olduğu vurgusunun daha çok üzerinde durulmalı” görüşü çerçevesinde kazanımlara yönelik etkinlik örneklerinin de çeşitli ve farklı biçimlerde kılavuzlarda yer almasının uygun olacağı düşünülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Katılımcıların görüşlerine göre, kazanımlar öğretim ilke ve teknikleri açısından uygun bulunmuş bununla birlikte tekrar gözden geçirilmesinin yararlı olacağı kanısına varılmıştır.

Katılımcılara göre müziksel algı ve bilgilenme alanına yönelik programda ayrılan sürenin oranının yetersiz olduğu anlaşılmıştır. Genel olarak müzik dersine ayrılan sürenin de yetersiz olduğu görüşünden hareketle müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına ayrılan süre de yeterli gelmemektedir.

Katılımcıların, müzik öğretim programında yer alan müziksel algı ve bilgilenmeye yönelik kazanımların dersi planlamada etkili olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Belirli bir hedef ve amaca yönelik eğitim verilmesi için kazanımların dersi planlamada etkili olduğu ve yol gösterdiği söylenebilir. Yine katılımcıların büyük çoğunluğunun ders işleniş sürecinde kazanımlardan yararlandığı görülmüştür ve bu görüşlere dayalı olarak kazanımların dersin işleniş sürecini planlama ve yürütmede oldukça önemli olduğu anlaşılmıştır.

Katılımcıların görüşlerinden ortaya çıkan bir başka sonuç, kazanımlardaki sıralamasının aşamalı olması gerektiği ve bir önceki kazanımla bağlantılı olmasının uygun olacağıdır. Ayrıca müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik kazanımların sınıf düzeyleri açısından yeniden gözden geçirilmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir.

Katılımcıların görüşleri müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik farklı türden öğretim materyallerinin işe koşulduğunu ortaya koymaktadır. Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanı soyut bilgi ve temel becerileri içermesi nedeniyle oldukça zor bir öğrenme alanıdır. Belirtilen görüşler katılımcıların bu öğrenme alanını önemsediklerini ve bu alanın farklı materyal ve araçların kullanımına uygun olduğunu göstermektedir. Öğretim yöntemlerinin ve farklı materyallerin kullanımına uygunluğu, çeşitli etkinliklerin geliştirilmesine olan yatkınlığı öğrenme alanının güçlüklerini azaltmada etkili olabilir.

Katılımcıların “kazanımların içerik olarak donatılmış olduğunu ama uygulama kısmında zorluk çektikleri” görüşüne dayalı olarak müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik kazanımların öğrencilerin algılarını geliştirici ve sınıf düzeylerini dikkate alan bir yaklaşımla güncellenmesi gerektiği söylenebilir.

Kazanımlar arası geçişlerin daha açık ve belirgin olmasının öğrenme ve kavramada kolaylık sağlayacağı düşünölmektedir.

Katılımcıların, müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik kazanımları öğrencilerinin bu alanla ilgili almalarını gerekli buldukları temel bilgi ve becerileri edinmelerinde yeterli bulmadıkları ortaya çıkmıştır. Buna bağlı olarak içerik ve etkinliklerde aşamalı bir sıralama ve gelişim düzeyleri dikkate alınarak yeni bir düzenlemenin faydalı olabileceği düşünölmektedir.

KAYNAKÇA

- Adem, M. (1995). *Demokratik, Laik, Çağdaş Eğitim Politikası*. Ankara: Şafak Matbaacılık.
- Adıgüzel, Ö. (1993). *Oyun ve Yaratıcı Drama İlişkisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Albuz, A. Demirci, B. (2018) 2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı İle 2018 İlkokul Ve Ortaokul Müzik Dersi Öğretim Programının Karşılaştırılmalı Kuramsal Çerçeve Analizi. Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi. Sayı/Number 41, ERZURUM 2018, 86-95, DOI: 10.32547/ataunigsed.463634.
- Aras, T. (2010). *2006 İlköğretim Müzik Dersi 6. Sınıf Öğretim Programı İçerisinde Yer Alan “Müziksel Algı ve Bilgilenme” İle “Müziksel Yaratıcılık” Öğrenme Alanları Arasındaki İlişkisel Durumun Değerlendirilmesi*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Arı, Z. (2000). *“Orff Metodu ve Çalgılarının Müzik Öğretimindeki Önemi Üzerine Bir Araştırma”*, Konya: T.C. Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Artut, K. (2004). *Sanat Eğitimi, Kuramları ve Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Aydoğan, S. (2007). *Oynayarak Eğlenerek Müzik Dilini Öğreniyoruz*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Canbay, A. (2007). *Müzik Öğretmenlerinin İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programına Yaklaşımları ve Görüşleri*. A.Ü. Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 2, Sayı 2, 15-29.
- Cebeci, S. (2010). *Bilimsel Araştırma ve Yazma Teknikleri*. İstanbul: Alfa Yayıncılık.
- Çevik, D. B. (2007). *“Müzik Öğretim Yöntemlerinden, Orff Müzik Öğretisine Genel Bir Bakış”*, BAÜ FBE Dergisi, Cilt 9, Sayı 1, 95-100.
- Demirci, B. (2011). *Müziksel Algı Ve Bilgilenme Üzerine Bir Değerlendirme*. Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi, 40(190), 25-39.
- Ergün, M. (2000). *Eğitim Sosyolojisi*. Türkiye Sanal Eğitim Bilimleri Kütüphanesi. www.egitim.aku.edu.tr, (Erişim Tarihi: 20.04.2020).
- Ertekin, M. N. ve Küçükosmanoğlu, H. O. (2016). *“Müzik Eğitiminde XX. Yüzyıldaki Öğretim Yaklaşımlarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi”*, Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, Journal of Research in Education and Teaching, Cilt 5, Sayı 3.
- Gökçe, H. N. (2018). *Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programındaki “Müziksel Algı Ve Bilgilenme Öğrenme Alanı”nın Uygulanabilirliği*. Burdur: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Gümüş, M. (1999). *Yönetimde Başarı İçin Altın Kurallar*. İstanbul: Alfa Yayınevi.
- Günay, E. Özdemir, A. M. (2006). *Müzik Öğretimi Teknolojisi ve Materyal Geliştirme*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Helvacı, Z. (2006). *Kültürel Kimlik* Cenap And Müzik Vakfı Yayınları, Ankara.
- Hesapçıoğlu, M. (2008). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Nobel.İyi Kitap. (2016). *“Müzik Hayat Kurtarır Mı?”*, Aylık Okul Öncesi, Çocuk ve Gençlik Kitapları Gazetesi.
- Karan, M. (2011). *Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Çalgı Eğitimi Alan Öğrencilerin Mesleki Yönelimlerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Kocabaş, A. (2013). *Müzik Öğretiminin Temelleri*. 4.Baskı. İzmir, Kanyılmaz Matbaacılık.
- Köksal, O., Atalay, B. (2017) *Öğretim İlke ve Yöntemleri*.3.Baskı. Konya: Eğitim Yayınevi.
- MEB. (2018). *Müzik Dersi Öğretim Programı*. Ankara.
- MEB. (2017). *İlköğretim Müzik Öğretmen Kılavuz Kitabı*. Ankara: Saray Matbaacılık.
- Öz, N. B. (2001). *İnsanın Kültürel Gelişiminde Müzik Eğitiminin Önemi*. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 14(1), 101-106.
- Özeke, S. (2007). “*Kodály Yöntemi ve İlköğretim Müzik Derslerinde Kodály Yöntemi Uygulamaları*”, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, XX (1), 111- 119.
- Özsoy, V. (2007). *Görsel Sanatlar Eğitimi*. (2. basım). Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Pervan, A. (1971). *Tekerlemeler*. Ankara: Okul Öncesi Eğitimi Dergisi, Yıl:3, Cilt: I, s.12
- San, İ. (1983). *Sanat Eğitimi Kuramları*, Tan yayınları.
- Say, A. (2002). *Müzik Sözlüğü*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Senemoğlu, N. (2004). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim*. Ankara: Gazi Kitabevi
- Sezginer, N. (1990). *Ortaöğretim Kurumlarında Müzik Öğretmeni ve Sorunları*. Ted Yay.
- Sun, M. (1996). “Türkiye’nin Kültür- Müzik- Tiyatro Sorunları” , Ajans- Kültür yay. No:2, Ajans- Türk Mat. San. Ankara, 274s.
- Tarman, S. (2006). *Müzik Eğitiminin Temelleri*. Ankara: Müzik Eğitimi.
- Türkmen, E. F. (2017). *Müzik Eğitiminde Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları, 3.Baskı.
- Türkmen, U. (2010), “Çocuğun Bireysel Toplumsal ve Kültürel Gelişiminde Amatör Müzik Eğitiminin Yeri, Problemleri ve Çözüm Önerileri” Eğitim Online Dergisi: <http://ilkogretim-online.org.tr/vol9say3/v9s3m11.pdf> (Son erişim: 18.09.2010, 22:34).
- Türk Dil Kurumu Sözlüğü (1988). ‘Eğitim: 435’ ve ‘Amatör: 62’ Başlıkları. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Uçan, A. (1994).*Müzik Eğitimi, Temel Kavramalar, İlkeler, Yaklaşımla*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları
- Uçan, A. (1994). *Müzik eğitimi*.(3. Basım). Ankara : Evrensel Müzikevi.
- Uçan, A. (1994). “*Müzik Eğitimi, Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar ve Türkiye’de Cumhuriyetin İlk Altmış Yılındaki Durum*”, Ankara: Müzik Ansiklopedi Yayınları.
- Uçan, A. (2001). “Yirminci Yüzyılın Başında Türkiye’de Müzik Eğitime Genel Bir Bakış” SDÜ Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı: 2, ss. 176-205
- Uçan, A. (2005). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar ve Türkiye’deki Durum*. (3. basım). Ankara: Evrensel Müzikevi.
- Umuzdaş, S. Levent, A. (2012).*Müzik Öğretmenlerinin İlköğretim Müzik Dersi İşleyişine Yönelik Görüşleri*. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, 2012, Cilt 9, Sayı 1, 56-73.
- Yağışan, N. (1995). Ortaöğretim Müzik Eğitimi İlke ve Amaçları İle Bazı Eğitim Müziği Kitaplarının Analizi. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Yılmaz, M. (2007). *Görsel Sanatlar Eğitiminde Uygulamalar*. (2. basım). Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Yiğit, E. F. (2000). “*Müzik Eğitiminde Kodály Metodu’nun Rolü*”, İzmir: T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Programı Yüksek Lisans Tezi.

EKLER

EK 1: Araştırmada Kullanan Görüşme Formu

YÖNERGE

Değerli Katılımcı

“Ortaokul Müzik Ders Programlarında Yer Alan Müziksel Algı ve Bilgilenme Öğrenme Alanına Yönelik Kazanımların Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans tezi çerçevesinde, Müziksel Algı ve Bilgilenme Öğrenme alanına yönelik yazılmış ve uygulanmakta olan kazanımlar değerlendirilmek ve öğretim programının etkinliğinin artırılması amaçlanmaktadır. Bu çalışma çerçevesinde vereceğiniz cevaplar ve araştırmaya olan katkılarınız müzik öğretim programının geliştirilmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Katılımınız ve katkılarınız için teşekkür ederiz.

Betül GÜVEN
AKÜ Sosyal Bil.Enst.

Mesleğinizin Kaçınıc Yılı: a) 1-5 b) 6-10 c) 11-15 d) 16 ve üzeri

Kaçınıc Sınıflara Giriyorsunuz? a) 5 b) 6 c) 7 d) 8

1.Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik kazanımları öğretim ilke ve teknikleri açısından uygun buluyor musunuz?

2.Müzik öğretim programında yer alan kazanımların dersi planlamada etkili olduğunu düşünüyor musunuz?

3.Derslerinizin işleniş sürecinde kazanımlardan yararlanıyor musunuz?

4.Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik kazanımların öğrencilerinizin bu alanla ilgili almalarını gerekli bulduğunuz temel bilgi ve becerileri edinmelerinde yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?

5.Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanının uygun kazanımlarla donatılmış olduğunu düşünüyor musunuz?

6.Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik kazanımların sınıf içerisinde etkinliğe dönüştürülmesi konusundaki düşünceleriniz nelerdir?

7.Yukarıda sıralanan kazanımları öğrencilerin sınıf düzeyleri açısından nasıl buluyorsunuz?

8.Bu kazanımlar "Müziksel Algı ve Bilgilenme " öğrenme alanına yönelik verilen eğitimi ya da öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamakta mıdır?

9.“Müziksel Algı ve Bilgilenme öğrenme alanı ile ilgili programda yer alan kazanımlarla ilgili önerileriniz nelerdir?

10.Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik kazanımların öğrenci merkezli etkinliğe dönüştürülmesi konusunda yaşadığınız zorluklar var mıdır?

11.Müziksel algı ve bilgilenme alanına yönelik etkinlikleri planlar ve uygularken kullandığınız araç ve gereçler nelerdir?

12. Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik programına ayrılan sürenin oranı sizce yeterli midir?

ÖZGEÇMİŞ

Betül GÜVEN, 1995 yılında Adıyaman'da doğdu. İlköğretimini 50.Yıl İlköğretim Okulunda tamamladı. Eğitimine Adıyaman Güzel Sanatlar ve Spor Lise'sinde devam etmiştir. 2013 yılında Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuarı Müzik Bölümü Piyano Anasanat Dalını kazanmıştır. Lisans eğitiminin son yılında afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesinde Pedagojik Formasyon Eğitimi tamamlamıştır. 2017 yılında Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Anasanat Dalı'nda Yüksek Lisans Eğitime başlamıştır. 2017-2019 yılları arasında Afyon Bahçeşehir Uğur Anadolu Lisesinde 2 yıl görev yapmıştır. Aynı zamanda Alimoğlu Kültür Sanat Araştırma Merkezinde piyano eğitmenliği yapmaktadır. Lisans dönemimde belirli gün ve haftalarda konserler de aktif olarak görev almıştır. Ayrıca Çalgı Bilim Konuşmaları 1 ve 2. Kitaplarında ve Afyon Kültürel Festival ve Etkinlikler Ansiklopedi' sinde yayına hazırlamada katkıda bulunmuştur. Bunun yanında Hisarlı Ahmet Sempozyumu, Korolar Şenliği, Çalgı Bilim Çalıştayı, Müzik Eğitimcileri Çalıştayı ve Amatör Çalgıcılar Festivali gibi yerlerde görev almıştır. Akademik çalışma alanı müzik eğitimi üzerine yoğunlaşmaktadır.

